Всеукраїнська загальнополітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

http://svitlytsia.crimea.ua

№ 4 (1604) П'ятниця, 18 лютого 2011 р.

Видається у Сімферополі з 31 грудня 1992 р. Ціна...

25 ЛЮТОГО МИНАЄ 140 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Леся Українка.
Художник - Лариса Іванова, 1961 р.

Леся УКРАЇНКА

Коли втомлюся я життям щоденним,
Щоденним лихом, що навколо бачу,
Тоді я думку шлю в світа далекі,
Блукає погляд мій в країні мрії.
Що бачу я в далекому просторі?
Прийдешність бачу я, віки потомні.
Мені ввижається, як в тихім, ріднім колі
Старий дідусь навча своїх онуків,
Про давнину справдешні байки править,
Про те, що діялось на нашім світі.
Родинне коло діда оточило,
Сини та дочки, молоді онуки;
Одні уважно, пильно вислухають,
У других тиха мрія в очах сяє.
Онук щонаймолодший сів близенько
Край діда і слідкує його рухи
Палким, уважним поглядом блискучим.
Дідусь мовляє тихо, урочисто:
«Щасливі, дітки, ви, що народились
В лагідний час, в безпечную годину!
Ви слухаєте, мов страшную казку,
Сю розповідь про давні дикі часи.
Так, дітки! світ наш красний, вільний
Темницею здавався давнім людям;
Та й справді, світ сей був тоді темниця:
В кормигу запрягав народ народа,
На вільне слово ковано кайдани.
Півроду людського не звано людьми,
Затято йшов війною брат на брата.
Ви знаєте, що звалося війною?
Тоді війною звали братовбійство
Бо ім'я правди, волі, віри, честі,
А кроволиття звалося геройством;
Убожеством там звали смерть голодну,
Багатством — награбовані маєтки,
Простотою — темноту безпросвітну,
Ученістю — непевнеє блукання,
Бездушну помсту звано правосуддям,
А самоволю деспотичну — правом.
Всім гордим–пишним честь була і слава.
Зневаженим–ображеним погорда.
Загинув би напевно люд нещасний,
Якби погасла та маленька іскра
Любові братньої, що поміж людьми
У деяких серцях горіла тихо.
Та іскра тиха тліла, не вгасала,
І розгорілася багаттям ясним,
І освітила темную темноту, —
На нашім світі влада світла стала!..
Се розповідали мені старії люди,
Не за моєї пам'яті було те».
Так говорив дідусь. Онук найменший,
Підвівши чоло, ясно подивився.
Уста тремтіли усміхом утішним.
«Дідусю, ти страшні казав нам байки,
Я радий, що не бачив лихоліття!»
[10 липня 1890]

«Кримські спогади» Лесі Українки – *на стор. 6.*

НЕВІДОМИЙ МУЗЕЙ

Унікальну колекцію давніх бандур і документів про долю кобзарства Криму і Кубані, протягом десятиліть притулену в бібліотеці Ялтинського педучилища, названого нині Кримським гуманітарним університетом, чиновники від культури не хотіли назвати музеєм довго і вперто. Цей статус безцінне для української культури значне зібрання раритетів нашої духовної спадщини, нарешті, отримало незадовго до свого нинішнього 45-річного ювілею, та й то – завдяки настійним наполяганням української громади півострова. Втім, і сьогодні багатий рідкісними експонатами музей залишається невідомим не лише жителям, а й гостям курортного півострова, бо не фігурує в жодному з туристичних путівників Ялти і Криму.

Він, виповнений реліквіями, яким заздрить навіть Київ, чомусь незнаний загалу навіть на двадцятому році утвердження нашої Незалежності, - таки є. Створив його, одночасно з кількома ансамблями бандуристів, педагог, музикант, історик, краєзнавець, артист, для якого кобзарювання стало долею — Олексій Федорович Нирко, 85-ліття якого виповнилося б у перші дні нового року.

Тут живий літопис південного кобзарства, небуденного явища культури козацької нації, яке не можуть заперечити навіть прісноп'ам'ятні й нинішні притлумлювачі історичної присутності українства у всі часи багатовікового буття сонячного півострова.

Десятки інструментів початку і середини минулого століття нелегко було збирати ще й тому, що майже кожен виконавець чи творець опальної у всі часи бандури закінчив своє життя на Соловках чи в Сибіру. Туди ж не раз обіцяли запроторити й збирача та реєстратора сьогоднішнього вельми значного історичного фактажу, пошуковця й увічнювача імен цілої когорти майстрів виготовлення і гри на старовинному козацькому інструменті, тоді ще юнака з незвичним для Ялти ім'ям - Олекса. Найчастіше - «добродії» з КДБ та запопадливі прискорювачі злиття націй «у єдіний совєтскій народ с только рускім язиком общенія», на яких рясний Крим і досі. Вони постійно ускладнювали життя й роботу педагога-україніста, котрий ще й організував та очолив ялтинську «Просвіту», цькували, тримали у «чорному списку» неблагонадійних громадян, у вічі й позаочі називали «націоналістом, бандєровцем», – бо знали його хресну долю.

(Закінчення на 5-й стор.).

Олексій Нирко і створена ним капела бандуристок біля пам'ятника Лесі Українці у Ялті.

НЕ ПО-СУСІДСЬКИ...

ПАТРІОТИЗМ ЯК ПРОФЕСІЯ

Якби комусь спало на думку виміряти патріотизм, то за одиницю міри варто було би взяти одного севастополепатріота, бо кількість освідчень в любові до Севастополя давно вже сягнула за межі здорового глузду. Складається враження, що нас дуже люблять ті, хто хоче обікрасти: в межах міста, країни й навіть з-за кордону.

Черговий спалах закордонної пристрасті севастопольці відчули минулого тижня, коли громадська організація, зареєстрована у Росії під назвою «Объединение патриотов Севастополя», провела у центральній міській бібліотеці ім. Л.Толстого прес-конференцію, на якій презентувала книгу «ОУН-УПА. С кем и против кого они воевали».

Володимир Воронцов, автор книги, він же – керівник представництва «Объединение патриотов Севастополя» у Санкт-Петербурзі та Михайло Соловйов – керівник однойменного московського об'єднання, розповідали по черзі про досить цікаві речі: як виявляється, любов до Севастополя охопила вже чимало регіонів Росії.

«Севастополь должен стать в умах российской молодежи центром «патриотического притяжения» (з завдань, оприлюднених на сайті організації).

«На сегодняшний день наше движение зарегистрировано в России как межрегиональная общественная организация и имеет представительства в Москве и Санкт-Петербурге. Уже поданы документы на регистрацию общественной организации в Севастополе. Её возглавит Евгений Балашов - председатель Правления российской ОПС. Говоря о том, как и почему появилось объединение, нужно вспомнить, что недавно в Украине сменилась власть и вместе с тем сменились акценты и векторы в общественно-политической жизни. Но мы знаем, какими они были до президентских выборов. Тогда в Севастополе происходили процессы, к которым не могли оставаться равнодушными россияне. ...На волне общественного движения в российских городах возникла идея придать ему юридический статус. ...Так была зарегистрирована общественная организация, целью которой является сохранение уникальной севастопольской идентичности и препятствие размыванию духа Севастополя – города русских моряков», - розповів московський керівник патріотів Михайло Соловйов.

(Закінчення на 4-й стор.).

МИНИСТЕРСТВО ЮСТИЦИИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

СВИДЕТЕЛЬСТВО

Туроператори відновили туристичні програми на курортах Єгипту "у зв`язку зі стабілізацією ситуації в Єгипті і як і раніше спокійною обстановкою на курортах країни». Як відомо, 15 лютого Міністерство закордонних справ підтвердило рекомендацію українцям утриматися від поїздок до Єгипту у зв`язку зі складною внутрішньополітичною ситуацією. З 25 січня в Єгипті проходили масові акції протесту, у результаті яких 11 лютого президент Єгипту Хосні Мубарак подав у відставку.

ЧИ ЗГОДИТЬСЯ ЄГИПТУ УКРАЇНСЬКИЙ УРОК?

Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко зустрівся з редакторами видання „Форін полісі" цього тижня під час візиту до Вашингтона, де він проведе двосторонню зустріч з Держсекретарем Хілларі Клінтон. Грищенка призначив на посаду Президент Віктор Янукович у березні 2010 р. Раніше він був послом у Сполучених Штатах та Росії.

Форін полісі: Гадаю, я не буду першим, хто запитує Вас про Єгипет і про Вашу оцінку подій на Близькому Сході цього тижня.

Костянтин Грищенко: Зрозуміло, що ці події змінюють усю диспозицію не лише на Близькому Сході, але й у світі. Я не можу дати багато детальної внутрішньої інформації, бо, на мою думку, чимало залежатиме від взаємодії учасників подій всередині самого Єгипту. Зовнішні фактори – думка світових лідерів, Європейського Союзу, Сполучених Штатів, Росії та інших арабських країн – також матиме деякий вплив, але, вважаю, що він діятиме тільки на початковому етапі.

Отже, нам треба буде уважно спостерігати і залучити до співробітництва нове єгипетське керівництво, щойно воно з'явиться. Звісно, ми підтримуємо демократичні зміни, але й відповідальну владу. Ми в Україні знаємо, що лідери, які дають обіцянки і говорять красиво або політично коректно, не обов'язково означають відповідальну чи ефективну владу.

ФП: Так, але багато хто наводив досвід України останніми днями як застереження, що вуличні протести не обов'язково означають справжні реформи. Ви теж так вважаєте? Які могли б бути уроки Помаранчевої революції стосовно Єгипту?

(Продовження на 3-й стор.).

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ: Міністерство культури і туризму України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця».

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ".

Головний редактор Віктор КАЧУЛА.

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України. Реєстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11 2006 р. Індекс: 90269.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Редакція застерігає собі право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ: головного редактора - (0652) 51-13-24; відділів - 51-13-25; 51-13-27.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й поверх, кімн. 13 - 15.
E-mail: wik@swit.crimea.com
Сторінка в Інтернеті: http://svitlytsia.crimea.ua

Зам. ...
Наклад - ...

Видавець - ДП Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України. 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63. Р/р 37128003000584 в УДК у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679 E-mail: vidavnictvo@gmail.com

Передплатна кампанія на видання ДП «Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури України», в т. ч. і на тижневик «Кримська світлиця», здійснюється за наступними реквізитами: вул. Васильківська,1, м. Київ, 03040, 2 поверх, 6 корпус. Відповідальна особа за передплату - Сидоренко Ірина.
Тел.\факс (044) 498-23-64.

КРАЇНО, НЕ ПРОПУСТИ РОЗМОВУ З СОБОЮ!

25 лютого в день річниці інавгурації Президент України Віктор Янукович візьме участь у телепроекті «Розмова з країною».

Як повідомив Глава Адміністрації Президента України Сергій Льовочкін, Глава держави протягом 3 годин у прямому ефірі провідних телеканалів відповідатиме на запитання громадян, які будуть поставлені в ході прямих включень з регіонів, а також на питання, які надійдуть телефоном та через інтернет.

Старт проекту - 15 лютого 2011 року. «На базі ВАТ "Укртелеком" організовано контакт-центр, який прийматиме запитання і думки громадян. Дзвінки до контакт-центру - безкоштовні.

Надіслати свої запитання можливо також через інтернет. Їх прийматимуть за допомогою власних інтернет-ресурсів партнери телепроекту – інформагентства «УНІАН» та «Інтерфакс-Україна».

Усі запитання з контакт-центру, а також ті, що надійдуть через інтернет, щодня будуть передаватися Президенту України. У подальшому вони будуть проаналізовані, на кожне запитання буде надано відповідь.

Співорганізаторами телепроекту виступили провідні телеканали: Інтер, «1+1», ICTV, ТРК «Україна», НТКУ і «5 канал». За допомогою їх технічних можливостей будуть організовані включення з регіонів до студії кіностудії імені Довженка, де Президент України працюватиме 25 лютого. **(Трансляція має розпочатися об 11-й год.).**

«Новий формат спілкування Президента з громадянами у прямому ефірі є продовженням політики відкритості влади», - підкреслив Сергій Льовочкін.

* * *

0-800-50-2011 - за цим телефонним номером з 15 до 25 лютого можна поставити своє запитання Президенту. Як стало відомо редакції «КС», найактивніші наші читачі, які вже майже рік виглядають свою газету, збираються запитати у Глави держави, скільки ще буде залишатися опечатаною редакція, коли «Світлиця» з'явиться у передплатному каталозі і коли, зрештою, її почнуть друкувати?

Років 10 тому після схожого звернення до Президента Л. Кучми «Кримську світлицю» вдалося врятувати. Побачимо, як воно буде тепер...

ДІЄ УРЯДОВА «ГАРЯЧА ЛІНІЯ»

На шляху до розбудови демократичного суспільства в Україні Урядом удосконалюються форми взаємодії з громадськістю, зокрема, через засоби телефонного зв'язку.

Урядова телефонна «гаряча лінія» (Державна установа «Урядовий контактний центр») – телефонний центр спілкування Уряду з громадянами, що дозволяє їм оперативно отримувати інформацію від органів виконавчої влади. Усі дзвінки приймаються операторами Центру та передаються відповідним органам виконавчої влади, які розглядають звернення та надають відповіді заявникам.

Номер телефону урядової «гарячої лінії»: 0-800-507-309 (дзвінки зі стаціонарних телефонів у межах України безкоштовні, дзвінки з мобільних телефонів оплачуються відповідно до тарифів оператора мобільного зв'язку).

Урядова «гаряча лінія» працює крім святкових днів та неділі за наступним графіком: **понеділок – п'ятниця з 8 до 21 години, субота – з 8 до 19 години.**

Номер телефону «гарячої лінії» Ради міністрів АРК: 544-609.

У РАДІ МІНІСТРІВ КРИМУ ПРОЙШЛА РЕОРГАНІЗАЦІЯ

На черговому пленарному засіданні Верховної Ради Криму був затверджений новий склад Ради міністрів Криму. Зокрема, пакетним голосуванням були прийняті питання: про структуру органів виконавчої влади автономії, апарату Ради міністрів Криму, про звільнення й призначення деяких членів кримського уряду. «За» проголосувало 82 депутати з 83 присутніх.

Павло Бурлаков призначений на посаду першого заступника голови Ради міністрів Криму – міністра регіонального розвитку й житлово-комунального господарства.

Катерина Юрченко призначена на посаду заступника голови Ради міністрів Криму – міністра економічного розвитку й торгівлі.

Георгій Псарьов призначений на посаду заступника голови Ради міністрів – міністра курортів і туризму.

Азіз Абдулаєв призначений на посаду заступника голови Ради міністрів – міністра соціальної політики.

Посаду керуючого справами Ради міністрів автономії посіла Тетяна Акімова.

Микола Черевков очолив Республіканський комітет автономії з транспорту і зв'язку, Ігор Зосімов – Республіканський комітет Криму з палива, енергетики й інноваційної політики, Андрій Ляшевський – Республіканський комітет автономії з будівництва й архітектури.

Міністром охорони здоров'я автономії призначений Ігор Шпак, міністром освіти і науки, молоді та спорту – Віталіна Дзоз, міністром аграрної політики і продовольства Валерій Кравець, міністром культури автономії – Тетяна Умрихіна.

Головне управління інформаційної політики Ради міністрів АРК.

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА НАЛЕЖИТЬ УСІМ

Голова Ради міністрів Криму Василь Джарти доручив Фонду майна Криму разом з Міністерством культури автономії й Республіканським комітетом з охорони культурної спадщини провести інвентаризацію всіх об'єктів культурної спадщини, у тому числі й пам'яток, історичних і культурних об'єктів, які вже відчужені або перебувають у приватній власності.

Про це повідомила заступник глави кримського уряду – міністр економічного розвитку й торгівлі Катерина Юрченко під час засідання Робочої групи з аналізу стану й ефективності використання об'єктів культурної спадщини, розташованих на території Криму. Віце-прем'єр автономії акцентувала увагу на тому, що будуть здійснюватися перевірки порядку використання об'єктів культурної спадщини за їхнім призначенням. Зокрема, збереження об'єктів, їхній зовнішній вигляд, стан пам'яток після приватизації, а також ціна їхньої приватизації.

«Більша частина об'єктів культурної спадщини приватизовані за заниженими цінами. Об'єкти, що перебувають в оренді, найчастіше експлуатуються з порушенням правил використання пам'яток. У випадку виявлення порушень або заниження експертної оцінки всі матеріали стосовно таких об'єктів будуть передані в правоохоронні органи», – підсумувала Катерина Юрченко. За її словами, це робиться для того, що «нікому більше не захотілося на території автономії зазіхати на власність, що належить не тільки кримчанам, але й жителям України». «Збереження об'єктів культурної спадщини регламентує, у тому числі, й наведення порядку, а також виявлення корупційних схем і порушень законодавства, вчинених раніше», – підсумувала Катерина Юрченко.

На нараді, зокрема, йшлося про припинення безконтрольного стягнення грошей за прохід до Ластівчиного гнізда з жителів і гостей кримського півострова та про створення Лівадійського історико-архітектурного заповідника.

НОВИНИ СЕВАСТОПОЛЯ

СУМНА СТАТИСТИКА

У 2010 році у Севастополі на 10 тис. населення скоєно 144 злочини, на 6,5 % більше, ніж у 2009 році. За цими статистичними показниками Севастопольський регіон посів 4 місце у державі. Такі сумні цифри оприлюднив на координаційній раді правоохоронних органів заступник прокурора міста Ігор Пілат.

БЕЗПЕКОВИЙ ПІДРУЧНИК

У Севастополі створюється відеопідручник для захисту дітей від педофілів та сектантів. Приводом для його створення стало жорстоке вбивство двох севастопольських школярок. Підручник буде створено у вигляді відеодиска й міститиме рекомендації лікаря, психолога та працівника міліції. Поінформована дитина, вважають фахівці, матиме більше шансів уникнути небезпеки.

КОМЕНДАНТСЬКИЙ ЧАС ДЛЯ ДІТЕЙ

Прокуратура міста запропонувала Севастопольській міськраді ухвалити рішення для запровадження обмежень перебування дітей у комп'ютерних клубах, залах гральних автоматів та інших установах у пізній час без супроводу батьків. Крім цього, прокуратура пропонує рішенням міськради заборонити продаж тютюнових виробів, пива та інших слабоалкогольних напоїв поблизу ПТУ та ВНЗ I-III ступенів акредитації.

ЗА КРОК ВІД КАРНОЇ СПРАВИ

Кілька десятків закликів до примусової депортації та знищення представників національних меншин у Криму і Севастополі закінчилися для севастопольського кіберпровокатора фатально. Радикальні заклики, розміщені в мережі Інтернет, що підпадали одразу під дві статті Кримінального кодексу, зацікавили співробітників Севастопольського відділу СБУ. Впевненість у безкарності захоплювала кіберпровокатора аж до зустрічі з представниками спецслужб. Затриманий виявився модератором одного з сайтів. З його слів, такими радикальними методами він намагався привернути увагу до сайту. Зупинений за крок від порушення карної справи модератор щиросердо покаявся.

ПОСТРАЖДАВ ЧЕРЕЗ МАЛУ ПЕНСІЮ

Севастопольський пенсіонер з селища Кача М. Хохлач влаштував дома власний звіринець з лисиці та бурої ведмедиці. Позаяк його скромної пенсії на утримання не вистачало, звірам жилося сутужно. На неналежне утримання тварин поскаржилися сусіди. Севастопольські міліціонери разом з представниками екологічної служби вилучили тварин, а районний суд Нахімовського району міста постановив конфіскувати їх та передати до ялтинського зоопарку. За неналежне утримання четвероногих друзів М.Хохлач оштрафований на 255 гривень.

Підготувала Лідія СТЕПКО.

«МИ ВАС ТУДИ НЕ ПОСИЛАЛИ...»

Цією фразою, як виявилося, зазвичай відповідають на прохання воїнів-інтернаціоналістів у владних кабінетах держави. І цілком слушно. Хоча, тим не менше, через Афганістан пройшло 150 тисяч українців. А три тисячі віддали на цій далекій чужій землі найдорожче, що мали, - своє життя. І понад 70% з них була молодь віком від 18 до 20 років.

Та у загиблих все ж є одна перевага - вони не почувалися зрадженими, як інші, - спочатку - у великій союзній державі, де на момент виведення військ (1989 р.) вже вирували демократичні настрої; потім - мешкаючи в інших державах, які їх ТУДИ не посилали.

А ще - вони і самі зазнали руйнації сформованого у них воєнного ідеалу, який кидав хлопців в обійми смерті. Таке можна робити тільки задля якоїсь високої мети: захищаючи батьків, коханих, рідну землю... Вони ж просто виконували наказ командира, який був такою самою підневільною людиною.

Сорокарічний Олександр Григорович Бушуєв був тоді командиром танкового полку, а зараз і сам ходить на прийом до чиновників, які свято переконані, що нічого йому не винні. А боїться чи не більше, ніж колись пострілів душманів, що з воїнів-афганців знімуть і так куці їхні пільги: безкоштовний проїзд в деяких видах транспорту, 75% зниження при оплаті комунальних послуг та надбавки до пенсії за ордени, надбавки, які афганці називають «копійками». То невже ці люди дійсно почуваються сьогодні переможеними? Ті, хто переміг смерть, недуги, рани, контузії?

За кілька днів до 22-ї річниці з дня виведення військ із Афганістану (а це 15 лютого) Сімферополь навідав запорізький ансамбль колишніх воїнів-афганців «Перевал», який збирав гроші на допомогу інвалідам-побратимам. Уже немолоді люди в камуфляжі, з милицями, виставляли напоказ свої біди, аби сердобольні громадяни поділилися з ними та їхніми товаришами по нещастю. Та пісня обірвалася ще до заповітної дати - у одного з членів співочого колективу померла матуся - цього разу вона не дочекалася сина.

До речі, день вшанування живих і пам'яті загиблих афганців розпочався і закінчився передчасно й для кримської влади, котра зазвичай відзначає пам'ятні дати напередодні, а не разом з усіма.

Втім, афганці, які вже давно зрозуміли, що розраховувати їм особливо немає на кого, непогано впоралися з проведенням урочистостей і самі. Попри 10-градусний мороз біля пам'ятного меморіалу зібралося багато люду. Відбулися мітинг, покладання квітів, нагородження ветеранів Афганістану з рук голови їхньої сімферопольської спілки Олександра Олександровича Шувалова. Привітав афганців також один із заступників мера міста. А тим часом замерзлих людей вже очікували солдатська каша та фронтова чарка.

Увечері на цьому ж місці знову зібралися ті, кому була не байдужа ця дата, аби запалити свічку пам'яті за загиблими. Та не одну - свічки горіли у формі великого різнокольорового хреста. Тут вже не мітингувалося. Лише лаконічно згадали загиблих товаришів та посумували через занепад патріотичного виховання в Україні - виявляється, багато молодих людей про війну в Афганістані майже не чули. А ще було повідомлено про народження нової традиції: тепер 15 лютого о пів на сьому свічки будуть запалюватися в різних куточках України.

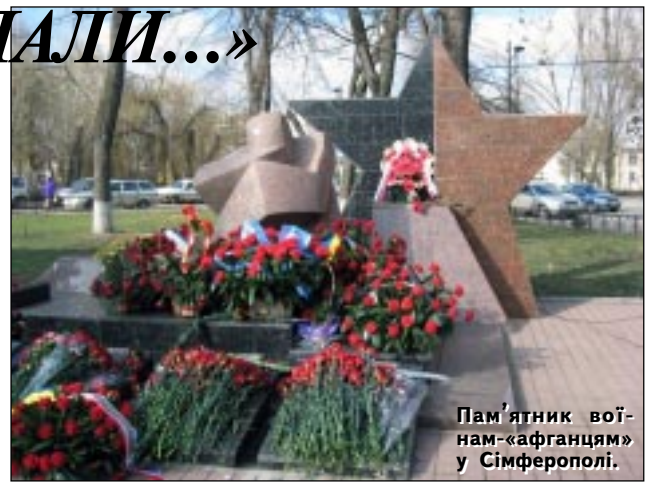

Пам'ятник воїнам-«афганцям» у Сімферополі.

Розмірковуючи про побачене і почуте, я пригадала слова, здавалося б, цілком нормальних моїх знайомих, які вважали, що під час Великої Вітчизняної не слід було чинити спротив фашизму, тоді б і жили тепер, як живуть німці у Західній Німеччині. Ну, це якщо б жили взагалі...

А ще знову проаналізувала слова Олександра Бушуєва:

- Чиновники нам частенько кажуть: «А ми тут при чому? Це ж не ми вас посилали воювати».

Охоче перекладаючи усю вину на попередників, будь-то навіть не радянська Компартія, а влада, за якою ще не охолонули крісла, ті, хто робить вигляд, що історія розпочинається тільки з нього, можуть зазнати удару бумеранга. А що, як нове покоління солдатів замість того, аби виконати наказ, заявить те саме: «А ми тут при чому?»

Як на мене, то це було б цілком логічно. Через те воїнів-афганців ми маємо шанувати передовсім тому, що вони вірно служили своїй Вітчизні. Тій, яка у них була...

Тамара СОЛОВЕЙ.

НЕ ВІДСТУПАТИ І НЕ ЗДАВАТИСЯ!

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ

УЧАСНИКІВ «КРУГЛОГО СТОЛУ» - ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. СІМФЕРОПОЛЯ

до Сімферопольського міського голови АГЄЄВА В. М.

Ми, учасники «круглого столу», представники громадських організацій м. Сімферополя, відзначаємо, що:

- на виконання вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики», 3 лютого ц. р. відбулися установчі збори зі створення Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради;

- незважаючи на конституційні положення, вимоги законів України, нормативно-правових актів Президента України і Кабінету Міністрів України, спрямованих на забезпечення сприяння широкої участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики шляхом проведення громадських опитувань і обговорень, консультацій і конференцій, форумів і громадських слухань, «круглих столів», зборів і зустрічей із громадськістю, у тому числі телевізійних дебатів, з питань адаптації й реалізації державних, регіональних і місцевих програм соціально-економічного розвитку, спрямованих на поліпшення матеріального добробуту, дотримання прав і законних інтересів громадян, проведені установчі збори виявили очевидну неготовність чиновників виконавчих органів Сімферопольської міської ради до відкритих і всебічних стосунків з інститутами громадськості міста;

- яскравим свідченням порушення процедури ведення зборів стало те, що голова ініціативної групи з підготовки установчих зборів - секретар Сімферопольської міської ради й член виконавчого комітету міської ради Ольга Смоліговець, не будучи учасником зборів, діяла як голова зборів: вносила пропозиції, ставила їх на голосування, спотворюючи формулювання, пропоновані учасниками зборів, наполягала на обмеженні складу Громадської ради в кількості 19 чоловік за аналогією кількості членів виконкому, повідомляла про переголосування, керувала рахунковою комісією, повідомляла результати голосування;

- виконкомом міської ради (ініціативною групою), без згоди учасників зборів, заздалегідь було підготовлено таємне голосування з виборів Громадської ради;

- дотепер протокол установчих зборів виконавчим комітетом міської ради не оприлюднений на своєму сайті та іншим прийнятним способом.

Враховуючи викладене вище і з метою врегулювання взаємин між усіма учасниками установчих зборів, подальшої конструктивної діяльності інститутів громадськості з органами місцевого самоврядування територіальної громади міста, учасники «круглого столу» - громадські організації звертаються до Сімферопольського міського голови з проханням надати можливість ознайомитися з матеріалами роботи виконавчого комітету й ініціативної групи з підготовки й проведення 3 лютого 2011 року установчих зборів і його протоколом.

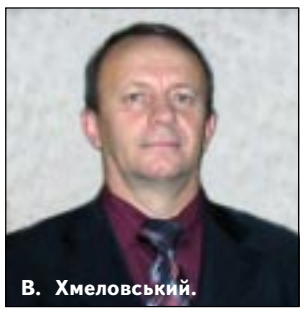
В. Хмеловський.

За дорученням учасників «круглого столу» - 18-ти громадських організацій голова «Союзу підприємців м. Сімферополя» Владислав ХМЕЛОВСЬКИЙ.

14 лютого 2011 року. м. Сімферополь.

СМГО «СОЮЗ ПІДПРИЄМЦІВ м. СІМФЕРОПОЛЯ»
95047, м. Сімферополь, вул. Обська, 1/44,
тел. (0652) 48-08-60, 050-498-38-49

Вих. № 6 ***«14» лютого 2011 року***

СІМФЕРОПОЛЬСЬКОМУ МІСЬКОМУ ГОЛОВІ АГЄЄВУ В. М.

ПИСЬМОВИЙ ЗАПИТ

(громадська експертиза)

Рада Сімферопольської міської громадської організації «Союз підприємців м. Сімферополя» (свідоцтво про реєстрацію об'єднання громадян №445 від 28 жовтня 2005 року), юридична адреса: проспект Кірова буд. 52, каб. 65, місто Сімферополь, на виконання Положення про сприяння громадській експертизі діяльності виконавчих органів Сімферопольської міської ради, апарату міської ради і його виконавчого комітету, затвердженого рішенням виконавчого комітету міської ради від 23. 07. 2010 №1974, ухвалила рішення щодо проведення громадської експертизи (витяг із протоколу №2 засідання Ради від 14 лютого 2011 р. додається).

Сімферопольська міська рада і її виконавчі органи керуються у своїй діяльності Конституцією й законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

Виконавчими органами Сімферопольської міської ради згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року №996 була організована робота із створення Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради.

Предметом громадської експертизи є оцінка діяльності виконавчих органів Сімферопольської міської ради з реалізації Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики», у частині дотримання вимог Типового Положення про Громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласної, Київської і Севастопольської міської, районної, районної в м. Києві та Севастополі державної адміністрації», затвердженого зазначеною Постановою Кабінету Міністрів України, при створенні Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради.

Громадська експертиза проводиться з метою здійснення спільного аналізу діяльності виконавчих органів Сімферопольської міської ради в забезпеченні участі громадськості у формуванні й реалізації державної політики, спрямованої на створення системи постійного діалогу й взаємодії інститутів громадянського суспільства й органів місцевого самоврядування.

Для проведення громадської експертизи необхідно надати документи й матеріали, що забезпечують об'єктивну всебічну характеристику заходів щодо організації проведення установчої конференції, яка відбулася 3 лютого 2011 року, з формування Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради:

1. Рішення виконавчого комітету Сімферопольської міської ради від 24 грудня 2010 року №3476.

2. Документальна підстава (Постанови Кабінету Міністрів України, рішення виконавчого комітету Сімферопольської міської ради, розпорядження Сімферопольського міського голови, інші матеріали) для ухвалення рішення виконавчого комітету Сімферопольської міської ради від 24 грудня 2010 року №3476.

3. Рішення виконавчого комітету Сімферопольської міської ради про затвердження складу Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради, створеної установчою конференцією 3 лютого 2011 року.

4. Документальна підстава для ухвалення рішення виконавчим комітетом Сімферопольської міської ради про затвердження складу Громадської ради при виконавчому комітеті Сімферопольської міської ради, створеної установчою конференцією 3 лютого 2011 року.

Інформацію й зазначені у цьому запиті матеріали направити Сімферопольській міській громадській організації «Союз підприємців м. Сімферополя» за адресою: вул. Обська, 1/44, місто Сімферополь, поштовий індекс 95047, контактні телефони 48-08-60, 050-498-38-49.

При формуванні робочої групи з підготовки необхідних матеріалів, прошу включити до її складу: Хмеловського Владислава Григоровича, Зуйкова Володимира Миколайовича, Подвисоцького Віктора Володимировича, Топалова Айдера Байрамовича, Зелікова Олександра Васильовича, Увенкову Тетяну Анатоліївну.

Додатки:

1. Витяг із Протоколу №2 від 14 лютого 2011 року засідання Ради Сімферопольської міської громадської організації «Союз підприємців м. Сімферополя».

2. Відкрите звернення до Сімферопольського міського голови Агєєва В. М.

В. Агєєв.

Голова Сімферопольської міської громадської організації «Союз підприємців м. Сімферополя» В. Г. ХМЕЛОВСЬКИЙ.

ТИМ ЧАСОМ... «У рамках закону «Про місцеве самоврядування» міський голова Сімферополя Віктор Агєєв раз у квартал повинен звітувати перед громадою про пророблену роботу і під кінець року підбити підсумки діяльності», — заявив прем'єр-міністр Криму Василь Джарти на зустрічі з журналістами 15 лютого, говорячи про 100 днів діяльності сімферопольського мера, якого поки що складно назвати відкритим у спілкуванні зі ЗМІ...

ЧИ ЗГОДИТЬСЯ ЄГИПТУ УКРАЇНСЬКИЙ УРОК?

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

КГ: Думаю, що в Україні урок абсолютно ясний. Оцінку якості політичного керівництва повинні давати самі люди, а також мас-медіа й головні учасники демократичних процесів так, щоб демократію не могли викрасти демагоги й ті, хто просто не спроможний ефективно проводити реформи.

ФП: То Ви вважаєте, що саме це трапилося в Україні, що демократію викрали демагоги?

КГ: Я в цьому переконаний. Протягом років так званої Помаранчевої влади лідери різних фракцій помаранчевого керівництва обіцяли все: повернути людям гроші, що залишилися в радянських банках, перейти на професійну армію, підняти пенсії — що вони й зробили на певний час, але потім це з'їла інфляція — вступити до Європейського Союзу.

Що вони робили послідовно, так це обіцяли все й кожному, а потім про все це забували. Згодом же взагалі втратили владу в результаті чесних, вільних виборів на початку 2010 року. І не тому, що були якісь особливі зовнішні чинники. І не тому, що в нас була криклива кампанія — крикливу кампанію вели якраз вони. А просто тому, що народ почав розуміти, що його використовують.

ФП: Чи Ви взагалі стурбовані цією хвилею судових переслідувань або слідчих дій проти Юлії Тимошенко? (Слідчі, призначені Президентом Віктором Януковичем, допитували колишнього Прем'єр-міністра Юлію Тимошенко протягом останніх тижнів у рамках розслідування корупції в державному апараті під час її перебування на посаді. Критики цього, включаючи й Посольство США в Києві, висловили занепокоєння, що антикорупційні ініціативи влади вибірково спрямовані проти політичної опозиції).

КГ: Погляньмо, з якими викликами зустрічається сьогодні українське суспільство, і якими є потреби цього суспільства. Управління в Україні продовжує здійснюватися, в багатьох аспектах, за типово радянською правовою системою і системою взаємодії між бюрократією, народом і бізнесом.

Корупція підриває спроможність країни змінитися й рухатися вперед до того, що ми вважаємо нашим найбільшим пріоритетом у зовнішній та внутрішній політиці: приєднання до ЄС. Щоб здійснити це, ми повинні запровадити європейські стандарти в усі сектори нашого суспільного й економічного життя.

Тепер ми вперше за 20 років маємо президента, який взяв на себе відповідальність розробити цілісну стратегію не просто зміни одного чи двох секторів, а проведення реформ, які б були взаємопов'язані одна з одною й привели до чітких результатів.

Це означає значно полегшити життя бізнесові так, щоб він створив кращі умови для тих людей, які працюють на бізнес. Це означає зробити так, щоб кожен у суспільстві обов'язково платив податки. І це також боротьба з корупцією.

Ми повинні дати суспільству сигнал, що ніхто не має імунітету, якщо його попросять доповісти, що він робив, якщо виникли запитання стосовно його діяльності, коли він був у владі. У нас тепер розслідується 300 чи 360 справ щодо нинішніх чи колишніх державних чиновників різних рівнів.

Це не вибіркове правосуддя, для нас неприйнятна така позиція, що якщо ти глава уряду і вчинив — скажімо так — „можливі" порушення, які дають обґрунтовані підстави для розслідування, то ти маєш право на імунітет.

У Кореї колишній президент був під слідством через корупцію. У Європі ведуться розслідування діяльності колишніх глав урядів щонайменше у трьох країнах. Отже, просто заявити нашому суспільству, що якщо ти прем'єр-міністр або міністр, то стоїш понад законом, - це був би неправильний месидж.

Ми розуміємо, що можуть бути проблеми у сприйнятті, але для нас важливо не тільки справити гарне враження, але й своїми діями змінити суспільство на краще.

ФП: Але Ви погоджуєтеся, що цілісна нова система незалежного правосуддя в Україні ще не розвинулася.

КГ: Поки що ні. Та, знову ж таки, треба з чогось починати...

ФП: Звісно, але починати з Тимошенко?

КГ: А треба було починати з водія таксі чи з когось, хто несе відповідальність за мільярди доларів? Чи не слід починати з тих, хто завдав найбільшу шкоду суспільству в цілому?

ФП: Повертаючись до питання сприйняття, чи Вам не здається, що сприйняття цього переслідування як політично мотивованого може відкинути вас назад у досягненні мети можливого членства в Європейському Союзі?

КГ: Так. Але я знову ж таки вважаю, що все було зроблено в такий спосіб, щоб саме це розслідування було прозорим. Є багато претензій стосовно попередньої влади. Є багато претензій стосовно чинної влади. Але є речі, які більш-менш ясні. Аби гарантувати, щоб це не розглядали як вибірковість, чинна влада найняла три міжнародно визнані компанії для проведення аудиту того, що було зроблено.

Що я можу сказати? Один з моїх колег зауважив мені, що ми відкриваємо скриньку Пандори. Нам кажуть: коли ви в свою чергу підете з влади, вас теж притягнуть до відповідальності. Слава Богу, єдина річ, яку я можу вкрасти у своєму міністерстві, це степлер.

Департамент інформаційної політики Міністерства закордонних справ України.

(Переклад з англійської).

http://www.foreignpolicy.com

«НЕ ВІДПОВІДАЄ ДІЙСНОСТІ ТВЕРДЖЕННЯ МІНІСТРА...»

У зв'язку з виступом цього тижня міністра закордонних справ України К. Грищенка у Верховній Раді України до прес-служби Об'єднання українців Росії з численними запитаннями звертаються засоби масової інформації Росії, України та інших країн світу з проханням надати коментар щодо деяких висловлювань міністра стосовно ситуації навколо федеральних українських організацій Російської Федерації та Бібліотеки української літератури в Москві. Прес-служба уповноважена повідомити наступне.

Зокрема, К. Грищенко заявив: «На жаль, певні претензії російського правосуддя мають юридичні підстави. Зокрема, Об'єднання українців Росії не проводило щорічні збори і відсутні відділення більш ніж у половині суб'єктів РФ, що не дає законних підстав вважатися федеральною громадською організацією». Зазначені твердження є невірними, оскільки статутом ОУР не передбачено проведення ніяких «щорічних зборів». Вищим органом організації є Конгрес ОУР, який проводився, як і належить, 1 раз на 4 роки, між конгресами постійно діючим керівним органом є Рада ОУР, засідання якої проводилися щорічно. Відділення ОУР створено у 45 регіонах Росії з 83, що, як легко підрахувати, складає 54,22 % від загальної кількості. Крім того, справжня причина намагання ліквідувати федеральні українські організації була чітко названа міністром закордонних справ РФ С.Лавровим - ведення ними «політичної» діяльності.

Що стосується слів міністра закордонних справ України про створення на нараді у Посольстві України в Москві координаційної ради, яка розпочне підготовчу роботу зі створення нової української організації із загальноросійським статусом, то, як, ми вже неодноразово повідомляли, нові громадські організації згідно з російським законодавством мають створюватися ініціативними групами громадян (фізичними особами), громадськими об'єднаннями, які скликають з'їзд (конференцію) або загальні збори, де затверджується статут громадської організації, формуються її керівні і контрольно-ревізійні органи. ОУР визначило представників до можливої координаційної ради зі створення нової організації (у випадку, якщо виникне така необхідність). Дипломатична активність була б більш доречною у справі захисту і збереження Об'єднання українців Росії, яке існує 19 років і ефективно діє.

К. Грищенко помилився, зазначивши що у Російській Федерації існує 130 українських національно-культурних автономій. Автономія є особливим типом громадського об'єднання; регіональних та місцевих українських автономій в Росії нараховується 22. Крім того працює 77 українських громадських об'єднань загального типу, включаючи регіональні відділення ОУР і юридично зареєстровані організації-члени ОУР. Таким чином, в Російській Федерації зараз функціонує близько 100 українських громадських організацій та федеральна структура - Об'єднання українців Росії.

Не відповідає дійсності твердження міністра і про те, що Бібліотека української літератури в Москві працює у нормальному режимі. Вилучені сервер, вінчестери комп'ютерів, книжки, співробітники не можуть користуватися сучасними інформаційними технологіями, продовжуються їхні допити міліцією, колектив та читачі перебувають у постійній напрузі. Зірвано усталений процес отримування читачами періодичних видань України, що призведе в майбутньому до повного згортання розповсюдження української періодики в Росії. У виступі міністр ухилився від відповіді на запитання щодо очевидних порушень прав українців Росії - вірних Української православної церкви Київського Патріархату та Української греко-католицької церкви.

Загалом висловлюємо жаль, що для виступу міністру закордонних справ України було підготовлено фактологічно невірні та такі, що вводять в оману народних депутатів України та українську громадськість, відомості.

Об'єднання українців Росії та українські організації Російської Федерації чекають від Міністерства закордонних справ України та Посольства України в РФ не повторювання тенденційної та інспірованої інформації, а реальних кроків на захист національно-культурних прав української громади.

Прес-служба Об'єднання українців Росії.

ПАТРІОТИЗМ ЯК ПРОФЕСІЯ

(Закінчення. Поч. на 1–й стор.).

Отже, як бачимо, вибори давно закінчилися, а створені під них організації продовжують множитися і діяти. Й байдуже, що в Україні є чинний Президент, уряд, парламент та чимало інституцій, які, мабуть же, здатні впоратися з історією власної держави. Вони хочуть розповідати нам вічно, що Севастополь – «город русской славы», вперто не бажаючи помічати, що на пам'ятниках увічнені українські, вірменські, грузинські, єврейські та інші прізвища прославлених героїв.

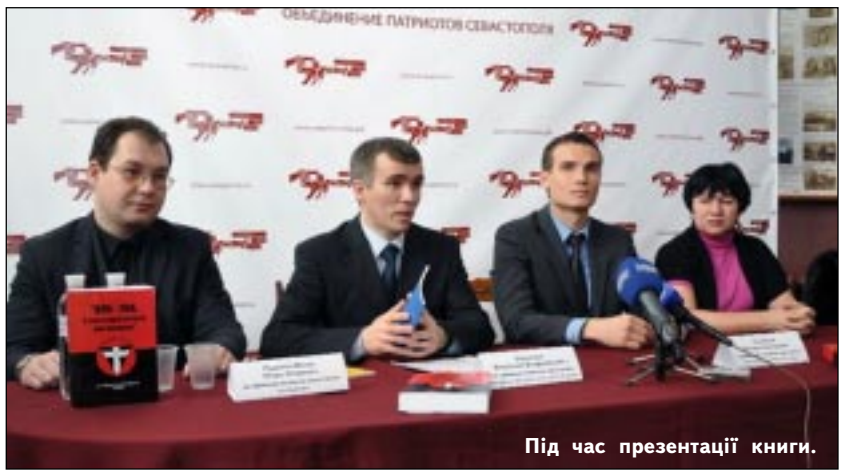
Під час презентації книги.

Автор презентованої книги Володимир Воронцов вважає її вихід вчасним та правомірним. Звісно ж, йому з Санкт–Петербурга видніше.

«Несмотря на то, что Организация Украинских Националистов и Украинская Повстанческая Армия не имели никакого отношения к обороне и освобождению Севастополя в годы Второй Мировой войны, необходимость издания такого сборника статей назрела давно. Хотя бы по той причине, что деятельность ОУН–УПА изучают севастопольские школьники...»

Намірів допомогти нашим школярам та педагогам російські патріоти не приховують:

«...Правление МОО «Объединение патриотов Севастополя» получило от нескольких авторов разрешение на публикацию их трудов в сборнике статей для преподавателей истории школ и вузов Севастополя. Ведь, по понятным причинам, учителя истории не имеют ни времени, ни возможностей для самостоятельной работы в архивах».

(Хтось може собі уявити, що українська громадська організація видала книгу про спірні сторінки російської історії й намагалася передати її до московських шкіл, бо у тамтешніх вчителів немає часу працювати в архівах?)

Книгу про ОУН–УПА першою отримала севастопольська бібліотека ім. Л.Толстого, адже саме там проходила її презентація. Зустрівшись з завідувачкою бібліотеки Тамарою Ессін, я довідалася, що керівництво, на власний розсуд, дозволяє проводити тут презентації будь–яких книг та вносити їх до бібліотечного фонду, адже в бібліотеках давно немає цензури. Більше того, пані Ессін, яка очолює громадську організацію під назвою «Общество русской культуры», навіть має намір ввести свого представника до вищезгаданого об'єднання патріотів, як тільки воно буде зареєстроване у місті. Той факт, що на момент проведення прес–конференції та презентації книги реєстраційне Свідоцтво було відсутнім, тобто захід проводила фактично іноземна громадська організація, Тамару Олександрівну не збентежив.

Фахівці з відділу внутрішньої політики Севастопольської міської держадміністрації підтвердили, що у місті немає організації «Объединение севастопольских патриотов». Проте, від коментаря про правомірність дій у місті однойменної російської громадської організації утрималися, пославшись на відсутність у відділі юриста.

Короткий коментар вищеозначених подій мені вдалося почути від голови Громадського Руху «За Україну» у Севастополі – Дмитра Білоцерковця:

– Іноземні громадські організації не мають права на політичну діяльність в Україні, що підтверджено законодавством. А якщо ця організація ще й спирається на внутрішньодержавні історичні протиріччя, то це – вкрай аморально. Замість того, щоб маніпулювати історією, краще б налагоджували економічні зв'язки. А в історії власної держави мудрий український народ здатен розібратися самотужки.

Дмитро Білоцерковець.

З обуренням сприйняв звістку про видання книги про ОУН–УПА російськими авторами депутат Тернопільської обласної Ради Степан Барна:

– Яке моральне право має московська громадська організація друкувати агітаційні брошурки для українських шкіл та вказувати українцям, за якими правилами їм жити? Судячи про УПА, варто замислитися, на чиїй землі вони воювали? Вони воювали у себе вдома, захищаючи рідну землю. У цій книжці згадується про терор проти мирного українського населення. Так чому ж тоді це населення вважає їх героями? Думається, сьогодні суспільству потрібні книги, які б його об'єднували, як, наприклад, «Історичні причини наших поразок і перемог» Ігоря Гирича. Цей автор звертає увагу читача на формування спільної історичної пам'яті, без якої неможливе існування нації. Автор взагалі покликаний серед тисяч подій минулого віднайти ті, що стали визначальними для держави та її народу.

Степан Барна.

Наважуся відзначити, що ці двоє українців не галасують про патріотизм. Вони працюють на благо держави й вірять у її розквіт. А для ділків з країни–сусіда патріотизм, схоже, давно вже став професією.

P.S. Поки готувалася публікація, на сайті російського об'єднання патріотів Севастополя з'явилося оголошення, підкріплене розкішною картинкою нічної Москви:

В субботу, 19 февраля, в Москве состоится встреча всех, кто участвует или хотел бы участвовать в деятельности общественной организации «Объединения патриотов Севастополя». В этот раз мы собираемся в ресторане «Старый Берлин» на Арбате, где нам будет предоставлен отдельный зал. Сначала мы обсудим деловую часть, а затем перейдем к неформальному общению...

За розкішний відпочинок в ресторані на Арбаті треба платити. Тому спочатку «деловая часть», а вже потім неформальне спілкування. Тож для звіту севастопольський захід – якраз те, що треба. Досить красномовно в оголошенні йдеться й про те, що у московському ресторані «Старий Берлін» приймуть всіх, хто згодиться на них працювати.

То хіба моє припущення, що нас завжди дуже люблять ті, хто хоче обікрасти, не було вірним?

Лідія СТЕПКО.

м. Севастополь.

Ось таке чтиво про бойові дії на території «братньої» України вільно продається сьогодні в російських книгарнях.

Останній, виданий в Росії опус про Третю світову війну, що почнеться через конфлікт у Криму, а згодом в усій Україні, особливо вражає. Називається це провокаційне творіння - «Законы войны», а написав цю, з дозволу сказати, книгу автор Володимир Мельник... у Севастополі в 2001 — 2009 роках.

За сюжетом п. Мельника, після виборів 2004 року президент В. Янукович «виявив політичну волю» і не допустив перемоги «помаранчевої революції». Після початку масових безладів, спровокованих «помаранчевими», особливо після заворушень у Криму, організованих кримськотатарськими екстремістами, в Україну був направлений багатонаціональний контингент для наведення порядку й підтримки демократії... На українські міста були випущені близько двох з половиною сотень крилатих ракет від «дядька Сема», Севастополь разом з Чорноморським флотом Росії захищали «жовті бійці з Піднебесної» і т. ін.

«Основною ідеєю цього твору є протидія впровадженню у нашу свідомість так званих «загальнолюдських цінностей», відновлення таких понять як честь, совість, патріотизм, вірність Присязі...», - пише автор у передмові.

І чого ж це «старшому брату» вічно хочеться відновлювати «совість, честь і патріотизм» десь на чужій території і ще й чужими руками? Чого б, нарешті, у себе вдома цим не зайнятися?

А У НАС...

СБУ ЗГАДАЛА ПРО ІСТОРИКІВ

16 лютого СБУ повісткою викликала на допит історика, директора Національного музею-меморіалу жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького» Руслана Забілого.

Це відбулося вперше після подій вересня 2010 року, коли СБУ незаконно затримала історика, провела несанкціоновані обшуки в Національному музеї «Тюрма на Лонцького», безпідставно конфіскувала комп'ютери науковців та порушила кримінальну справу.

За результатами п'ятимісячної «експертизи» СБУ зацікавилася «державними таємницями» з комп'ютера Забілого — навчальними матеріалами кагебістів та інформацією про діяльність радянських спецслужб у Прибалтиці.

Ці документи Забілий скачав із європейського сайту KGB documents online http://www.kgbdocuments.eu/, про що й розповів співробітнику української спецслужби.

Забілий розказує, що СБУ далі активно цікавиться історією України, різноманітними аспектами його наукових досліджень, особливостями музейної роботи. Слідчий запитував про контакти Руслана Забілого з іншими істориками, навіть хотів зазначити дати знайомств та місця зустрічей.

Руслан Забілий.

«Я приїхав на цей допит, хоча мусив сам оплатити подорож зі Львова, — сподівався отримати назад комп'ютер та мої наукові праці, але, на жаль, цього не сталося. Такі допити забирають мій час, який мав би бути присвячений роботі — після вилучень матеріалів, спогадів та комп'ютерів з музею ми так і не вклалися у графіки підготовки виставки про дисидентів», — говорить Руслан Забілий.

Після скандального тиску СБУ та спроб міністра освіти Д. Табачника цензурувати історію, зросла кількість відвідувачів музею з усієї України. Забілий також розповів, що Національний музей «Тюрма на Лонцького» навесні таки відкриє експозицію про боротьбу радянської влади проти дисидентів.

«Історія в Україні не буде таємною, як би це не хотілося комусь — закон забороняє ховати історичні документи, особливо ті, які містять інформацію про факти порушень прав та свобод людини, — говорить 36-річний науковець. — Моє ж завдання як історика: майбутні покоління повинні мати право на історичну правду, і немає значення, яка ця правда — негативна чи позитивна. Тому я не припиню своєї роботи, попри всі допити та конфіскації».

Нагадаємо також, що Національний музей-меморіал «Тюрма на Лонцького», незважаючи на доручення Президента України В. Януковича, так і не передано до Українського інституту національної пам'яті. Музей також не отримав обіцяного високими посадовцями державного фінансування на цей рік.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху.

history@cdvr.org.ua

тел./факс: +380 32299-45-15, +380 63 628-68-69

Довідка.

8 вересня 2010 р. у Києві співробітники СБУ незаконно затримали і впродовж 14,5 годин допитували історика Руслана Забілого і без жодної санкції суду та з численними порушеннями процесуального законодавства вилучили у нього ноутбук і два зовнішні жорсткі диски. У цих носіях інформації, окрім наукових досліджень самого Руслана Забілого, містилися електронні копії історичних матеріалів та архівних документів, що не становлять і згідно із законодавством не можуть становити державну таємницю.

Однак 9 вересня з'явилася офіційна інформація СБУ про порушення кримінальної справи за фактом готування до розголошення відомостей, що становлять державну таємницю.

Після цього СБУ провела несанкціонований обшук у кабінетах істориків музею «Тюрма на Лонцького» у Львові й вилучила два ноутбуки, один жорсткий диск, паперові копії історичних документів. Вилучено також відеосвідчення дисидентів, записані дослідниками протягом 2009—2010 років.

Перший заступник Голови СБУ повідомив у листі від 14 жовтня 2010 р. (отриманому 20 жовтня) про те, що «вказаній кримінальній справі було надано гриф «цілком таємно». Цей факт правозахисники коментують як спробу обмежити право на захист Р. Забілого та щоб обмежити громадський контроль за цією справою. На захист Забілого висловилися кілька сотень вчених із всього світу та правозахисні і громадські організації.

СБУ шукає держтаємницю там, де її не може бути за законом.

Державною таємницею є лише та інформація, яка визначена такою Законом України «Про державну таємницю». І саме за її розголошення передбачена кримінальна відповідальність. Інформація, яка належить до держтаємниці, перелічена у спеціальному документі «Звід відомостей про державну таємницю». Жодних історичних документів у цьому переліку немає. Закон забороняє ховати історичні документи, особливо ті, які містять інформацію про факти порушень прав та свобод людини і громадянина та незаконні дії органів державної влади та їх посадових осіб.

Національний музей-меморіал жертв окупаційних режимів «Тюрма на Лонцького».

Це музей, створений у колишній катівні КДБ та Гестапо, він один із лише двох в Східній Європі (другий у Вільнюсі, Литва). Музей з ініціативи львівської громади відкрито 28 червня 2009 року, 14 жовтня він отримав статус національного. Наприкінці цього року Музей мав відкрити експозицію про переслідування дисидентів. Працівники СБУ незаконно вилучили у співробітників музею 2 ноутбуки з копіями історичних матеріалів, а також відеозаписи спогадів дисидентів, записані у 2009—2010 роках та документи, надані дисидентами та отримані із закордонних архівів. Незважаючи на доручення Президента України В. Ф. Януковича, Уряд Азарова так і не відновив дію зупиненого розпорядження попереднього уряду про передачу музею Українському Інституту національної пам'яті, тому музей далі залишається в структурі СБУ.

НЕВІДОМИЙ МУЗЕЙ

Куточок О. Ф. Нирка в музеї його імені у Ялті.

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.).

Козацька колиска. Голодомор. Війна. Консерваторія. Тюрма. Табори. Бандура…

Так жартома одним рядком Олексій Нирко відповів на моє перше прохання хоча б стисло розповісти про своє життя. Пізніше, запізнавши в мені земляка, звірився, що козацького роду, народився на Дніпропетровщині, в селі Нова Січ, яка стала притулком останнім запорожцям. Діди воювали в національних військах, дарували онуку твори Шевченка і Кащенка, збагачували душу переказами січовиків, народними піснями. Тут спізнав жахіття голодомору, втрати найрідніших людей. Тоді вперше арештували батька, а в 1938 році вдруге позбавили волі, разом з братом інкримінували антирадянську роботу. Звинувачення були безпідставні, брати мужньо їх відхиляли, вперто не ставили підписів під протоколами допитів, але 5 років життя забрали в них Архангельські табори, а тоді ще два роки – війна.

Тож довелось Олексі рости сиротою при живому батькові, та ще й терпіти упослідження від тавра «сина врага народа», яким дошкуляли і вчителі, й учні. Знаходив відраду в сумлінному навчанні та музиці. На початку війни завдяки кмітливості втік з вагону від німецького рабства. Ховався від нових облав на старому вигоні до приходу Радянської армії, в яку хлопця мобілізували наприкінці війни. Потім була Харківщина, Східна Прусія, де молодший сержант Нирко не раз виривався з лабетів смерті, заприятелював з двома галичанами, батьки яких теж зазнали репресій за любов до України. По війні захопився скрипкою. Закінчив Львівський культурно-освітній технікум, а Львівську державну консерваторію – не встиг, бо влітку 1950 року обдарованого студента арештували і засудили до 10 років таборів та п'яти років заслання «за націоналістическую антісовєтскую дєятельность». Покарання відбув на лісоповалах Уралу в КИЗИЛЛАГу Пермської області. Вижити, гартувати дух і волю вчорашньому першокурснику допомогли інтелігентні друзі – «політичні» в'язні та спогади про науку першого вчителя музики - січового стрільця Луки Карамельського, лекції Філарета Колесси, сина уславленого композитора Остапа Лисенка, концерти Соломії Крушельницької.

Після звільнення у 1956 році й реабілітації зміцніла віра у те, що найбільше користі принесе кобзарством. Та у омріяному Львові колишньому «зеку» місця не знайшлося. Друзі допомогли влаштуватися сільським вчителем співів на Херсонщині. Тут виплекав перших обдарованих учнів-кобзарів, а в Нікопольському педучилищі й першу капелу бандуристок, яка існує і досі. Врешті, щоб поправити втрачене в таборах ГУЛАГу й на фронтах здоров'я, оселився в Ялті, де на початку «хрущовської відлиги» створив при педучилищі свій «невідомий» музей, три народні капели бандуристок та п'ять ансамблів такого рівня, що виступав з ними у Білорусі, Греції, Туреччині, Франції, Польщі, Росії, Угорщині, Югославії.

Як віртуоз-бандурист, аранжувальник, керівник-диригент капел отримав чимало медалей, дипломів та інших відзнак. Бо скрізь доводив: українська пісня, бандура здатні зачарувати людей будь-яких національностей. До останнього дня відстоював гідність українців, котрих тут ще досі дехто полюбляє називати «прішлимі хахлами».

Справа честі й життя

Музей кобзарства стверджує: біля обох морів – Чорного й Азовського, на обидвох їх берегах – у всі часи завжди вистачало й українців, і козаків-бандуристів. Серед них особливо рельєфно виступають родові козацькі прізвища: Цимко, Шарко, Круча, Гусарь, Пилинський, Журчинський, Луковецький... То лише зібрані навздогін скалки втраченого для істориків пориву правдиво українських душ до надовго вкраденої власної правди й історії. Гортаючи музейні реліквії, зібрані тут в обсязі понад півтисячі рідкісних експонатів, пересвідчуєшся в тому, як же мало ми робимо, аби хоча б дещицю знати про них – народних майстрів-професіоналів, хранителів опоетизованої ними історії нашого народу, прозірливих сліпців-кобзарів.

Музей сповіді їхніх душ, змаг, прагнень і устремлінь понині постійно поповнюється новими експонатами. Його фундатор, збирач, охоронець, науковий працівник, пошуковець, екскурсовод, реставратор старовинних інструментів і водночас віртуоз гри на них – Олексій Нирко, сорок років щодня стираючи музейний пил з дорогоцінних реліквій, оповідав мені, що кожна з них варта окремого музею, а небуденна доля творця чи виконавця дум і пісень часів козацтва гідна роману чи бодай документальної повісті. Добір експонатів, документів та світлин розпочав Олексій Федорович в 1964 році. Основну кількість набутків музею складають кілька десятків бандур аматорського виготовлення кінця XIX-XX віків. Серед особливо цінних - давні бандури відомих українських майстрів Олександра Корнієвського, Кузьми Німченка, Івана Скляра, Семена Турчинського, Володимира Тузиченка, Івана Герижвана, Василя Маковецького, Йосипа Сніжного, бандури кримських кобзарів Карпа Лудильника, Андрія Цимка, Марка Ковальського, Семена Хутірного, Федора Кобзаря, інструменти кубанських бандуристів Володимира Лазаренка, Михайла Теліги, Іллі Німченка, Івана Гавриша, Зота Діброви...

На уроки до Олексія Нирка линули з усіх усюд.

А також багаті архіви, матеріали про майстрів та виконавців-бандуристів досліджуваних регіонів Соборної України: понад півсотні рідкісних світлин з 1898 року з історії кобзарства, праці Нирка про бандуристів і майстрів Криму та Кубані, довгий час заборонені книги з історії кобзарства й України, бібліотека нотних видань, збірки українських дум і пісень, афіші виконавців-бандуристів, капел та ансамблів; програми концертів, фестивалів, фото створених Нирком та його учнями капел та ансамблів бандуристів, аудіокасети тощо. Тут же і окремі деталі бандур та інструменти, якими їх виготовляли, листування, книги, журнали з відомостями про майстрів та кобзарів, спогади сучасників тощо. Зараз невелика аудиторія, що стала музейною залою, є водночас і місцем репетицій юних бандуристок, консультацій, наукової роботи. Екскурсії для всіх бажаючих проводяться безкоштовно.

Ялтинський бандурист не мав часу журитися з того, що його «дитя душі» десятиріччями обминають увагою, праведно збирав до цього стільника пам'яті все нові реліквії. Надбав стільки, що почав навіть роздаровувати. Кілька вартісних кримських і кубанських бандур опинилися в Києві. Три старовинні бандури передав Ялтинському музею Лесі Українки, куди часом приходив «виспіватися-висповідатися» разом зі своїм учнем, знаним у Криму кобзарем Остапом Кіндратчуком, або з цілою капелою бандуристок.

Разом з кубанцями, котрі ще пам'ятають свій родовід, вони підняли кобзарське мистецтво до рівня міжнародних фестивалів. Вони в Ялті стали щорічними вже давно, та про це рокотання бандур «останніх січовиків» рясно пише чомусь лише канадійська преса. У цих змагах віртуозів, які проходять під назвою «Дзвени, бандуро!», традиційно перші місця і зараз посідає капела імені Степана Руданського, якою опікувався кобзар Олексій Нирко. Щороку майстернішим ставав й ансамбль бандуристок «Пролісок». Під художнім керівництвом Неоніли Нирко, йому, першому в Україні серед дитячих, ще 30 років тому присвоїли звання народного.

За свого мають назавжди ялтинського характерника і бандуристи екзильної капели кобзарів Північної Америки й Канади, котрі приїздили у Крим відзначати свою 75-річну історію хранителів українського мелосу. Назвали вони його енциклопедистом, пересвідчившись, що пан Олекса, як ніхто, знає шлях попередників нинішніх вітчизняних і закордонних кобзарів: кого, коли, де заарештували, куди заслали, де шукати могили... Поіменно вписав він у досі рукописну антологію бандуристів долі всіх знаних і гнаних з грона славних, їх репертуар, стиль гри, «планиду виконавця й інструменту», кожен з яких для нього був одухотворено живий.

Слідами останніх запорожців

- У часи бездержавності постійно розтирали на порох сумлінних дослідників кобзарства, - бідкався Олексій Нирко, називаючи десятки імен добре відомих йому, досі незнаних нами, подвижників українського козацького духу. Найбільше обурювало його те, що повсякчас зустрічав писання про те, що ніби у запорізького козацтва «після поцілунку пантофлі Катерини II випарувалась українська суть». Це дуже імпонувало тим, хто намагався довести, що Кубань «добровільно забила» своє первородне запорізьке коріння, відмовилася від козацьких пісень, бандури, рідних традицій і звичаїв. У часи недавньої суцільної русифікації ця ідея насаджувалася особливо старанно. Дуже переймався Олексій Федорович трагічною долею козацьких станиць, про знелюднення яких зібрав значний матеріал серед істориків і вцілілих очевидців трагедії. Зокрема, про повністю виселену понад 18-тисячну українську станицю Медведовську. Полтавську - де до радянських репресій жило близько 15 тисяч нащадків переселених Катериною II на Кубань запорожців. Вони не дозволяли топтати рідну культуру, всі були освіченими людьми, повставали проти закриття першого Всеросійського українського педагогічного технікуму, який працював у Полтаві. До речі, очолював його зачинатель руху «Вільна Україна» Микола Міхновський, тож сюди линули всі патріотичні сили Кубані. Станицю оголосили «контрреволюціонной», українізацію скасували репресіями, після двох приїздів організатора голодоморів, українофоба Лазаря Кагановича, й «генеральних чисток» та депортації ешелонами в Казахстан - Полтавська обезлюділа ще до появи сумнозвісної вбивчої грудневої кремлівської постанови 1932 року «О хлебозаготовках на Украине, Северном Кавказе и в Западной области». Добила упослідженних людей ще одна постанова Кремля щодо України й Кубані від 22 січня 1933 року – заборона виїздити конаючим від голоду за продовольством в інші регіони. А в ще теплі козацькі хати заселили «сознательних колхозніков» з Ленінградської та Московської областей, Білорусі й Уралу. Стерли навіть назву: Полтавська стала «Красноармейской». Ще одну повністю знелюднену понад 20-тисячну українську станицю Уманську переназвали на «Ленінградскую». Не менш трагічна доля ще більше десятка (!) кубанських українських станиць. Тоді, згідно з Всесоюзним переписом населення 1939 року, Кубань поменшала на 1 мільйон 237 тисяч 151 українця. «І це не геноцид мого народу?», - журився Нирко над матеріалами, зібраними упродовж багатьох років «походів на колись вільнолюбну українську Кубань».

Із численних статей Олексія Федоровича, в яких він, - вічний подорожній станицями нащадків запорожців, наводить реальні факти буття ще не притлумленої тут, попри жорсткі заборони і криваві репресії, українськості, гордого й вольного козацького духу, вдома не опублікував жодної. Інакше й не могло бути, адже автор насмілювався заперечувати офіційну імперську тезу про нівелювання-злиття націй у «новую общность – русскоговорящій совєтскій народ». Лише у Нью-Йорку в журналі «Бандура» видруковано його працю «Кобзарство Кубані». Це при тому, що оцінюючи його титанічну працю, відомий кубанський краєзнавець Іван Федоренко відзначив: «усі разом взяті сучасники - історики Кубані не спромоглися виконати такого обсягу робіт кобзарської тематики, який звершив Нирко». Нагородою за свою дослідницьку працю вважав вісточки з Кубані, в яких дописувачі висували умови: "Відносно національності прошу подавати і наголошувати, що національність Батька і нас всіх є українська, ми є кубанські українці козацького роду!"

Кримські бандуристи, перші з котрих виходили з турецьких і кримських невольників, для Нирка – тема окрема. Є у нього свідчення й інших авторитетних дослідників про те, як невольницькі плачі безпосередньо складалися на ринках Кафи, що грали бандуристи не тільки на базарах Криму й Туреччини, а й у палацах султанів і владарів Європи. Персоналій тих музик час не вберіг, окрім Карпа Кобзаря-Лудильника, спогади про якого записав від годинникаря, у часи війни начальника ялтинського партизанського загону Василя Мусійовича Кулініча. Слідів арештованого діда, як і його бандури, не стало вже перед війною.

Більше фактів про ялтинського бандуриста Андрія Цимка. Є в музеї і його інструмент кінця XIX століття. Серед найцікавіших і кобза «шаленого Шауера» - він, син фіна й німкені, так захопився українським мелосом, що став бандуристом, педагогом, актором українських труп. Бандури Степана Гарша, кубанців Михайла Теліги і Федора Діброви - зачинателів капели кобзарів у Києві часів Гетьманату. Найновіша тут бандура майстра Семена Турчинського зі станиці Азовська, який трагічно загинув у віці 94 роки. Казав цей кремезний дідусь: «Хто на моїх бандурах дітей грати вчитиме, тому навіть доплачувати готов...». Нині на його дзвінких інструментах грають кобзарі кубанської станиці Сіверської. Милозвучне диво народного мистецтва – й одна з перших хроматичних бандур майстра Григорія Гусаря зі станиці Канівської, виготовлена разом з керівником капели бандуристів – кубанцем Степаном Жарком, замордованим у 20-ті роки за відродження українства у цьому краї, разом з сотнями інших народних талантів – будителів духу нашої сторозтерзаної нації.

...Бандуристи, як і їхні пісні, поза часом. Але ж коли дочекаємося гідного оформлення безцінного скарбу ялтинського музею кобзарства Криму і Кубані та видання книги про ці реліквії козацького духу нашого народу і водночас невтомний, сподвижницький шлях їх збирача Олекси Нирка, для котрого кобзарювання теж стало долею. Невже нагодою для цього не стануть навіть два нинішні ювілеї – 85-річчя фундатора коштовної колекції і 45-ліття унікального музейного зібрання – справи його життя? Чи «неуважні» до українських дат кримського календаря місцеві функціонери від культури знову «забудуть» вшанувати ці дати, так само, як перед цим замовчали поважні 150-літні ювілеї ще двох знаних у світі кримських українців – великого садівника Левка Платоновича Симиренка і видатного художника-баталіста Миколи Семеновича Самокиша? Чи вірус безпам'ятства до кращих представників української нації провінціали підхопили від нинішніх владників у Києві?

Віктор ХОМЕНКО.

«ПІВДЕННИЙ КРАЮ! СТОРОНО ПРЕКРАСНА!..»

ЦІ СЛОВА ВИДАТНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕТЕСИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ З ЇЇ ВІРША «ЗАСПІВ», ЯКИМ ВІДКРИВАЄТЬСЯ ЦИКЛ «КРИМСЬКІ СПОГАДИ», МОЖНА ПОСТАВИТИ ЕПІГРАФОМ ДО ВСЬОГО ЖИТТЄВОГО І ТВОРЧОГО ПЕРІОДУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З КРИМОМ.

Народилася Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) 25 лютого 1871 року в сім'ї інтелігентів-дворян, розумних і освічених людей. Батько її, юрист, був головою з'їзду мирових посередників. Мати - відома письменниця, виступала в літературі під псевдонімом Олена Пчілка.

В ранньому дитинстві, застудившись узимку на річці під час свята Хрещення (хрещення води), Леся тяжко захворіла на страшну хворобу - кістковий туберкульоз і змушена була багато років свого життя перебувати на лікуванні в різних місцях світу. Одним із таких місць був для неї і Крим.

Влітку 1890 року вона вперше приїхала на грязелікувальний Сакський курорт. Після лікування Леся разом з матір'ю вирушили в невелику подорож по півострову.

Євпаторія, Бахчисарай, Севастополь, Ялта... Боже мій, скільки ж неповторних вражень, скільки побачено, скільки пережито! Бахчисарайський палац з його знаменитим Фонтаном сліз, оспіваним багатьма поетами, Байдарські ворота на шляху з Севастополя, скромне призабуте житло рано померлого поета С. Надсона в Ялті...

Усе це невдовзі знайде відображення у віршах «Бахчисарай», «Бахчисарайський дворець», «Байдари», «Мердвен» («Чортові сходи»), «Надсонова домівка в Ялті» та ін. Потім ще до них додаються «Безсонна ніч», «На човні», «Негода» та інші вірші, навіяні перебуванням влітку 1891 року в Євпаторії. Зібрані воєдино, вони й складуть цикл «Кримські спогади».

Через кілька років народиться і другий цикл - «Кримські відгуки», до якого увійдуть «Імпровізація», «Уривки з листа», «Мрії», драматична поема «Іфігенія в Тавриді», «Весна зимова»... Цей цикл - все пережите Лесею в Ялті з червня 1897 до червня 1898 року.

Найнезабутніше в цей період - знайомство, яке переросло в міцну дружбу з Сергієм Мержинським, котрий, як і Леся, приїхав до Ялти на лікування.

Це йому, Сергію Мержинському, присвячено вірш «Порвалася нескінчена розмова», це з ним, Сергієм Мержинським, здійснила Леся захоплюючу подорож на Ай-Петрі, де на скелі помітила ніжну квітку, яка пробила кам'яну твердь, рвучись до сонця, до світла. «Ломикамінь» - так назвала поетеса цю квітку.

Квітку «ломикамінь» нагадувала і сама Леся Українка, поетеса, яка взяла для свого літературного псевдоніма ім'я своєї матері-України. Поетеса, чия творчість була поставлена на службу рідному народу. Поетеса, чия висока Поезія творилася мовою свого народу і крізь жорстокості життя пробивалася до людей яскравою квіткою надії. Надії на те, що її рідна Україна буде вільною і незалежною державою, що її рідна мова відродиться, проб'ється, як квітка-ломикамінь, крізь морок невігластва, усіляких заборон і принижень, в своїй державі стане мовою державною, рідною і всіма шанованою. Як бачимо, мрії великої дочки України почали збуватися тільки зараз, в кінці XX сторіччя - на початку XXI.

Крим для Лесі, незважаючи на перепади стану її здоров'я, був не тільки оздоровницею, а й щедрою на творчий ужинок «болдінською осінню». Тут, окрім уже згадуваних віршів, вона написала поему «Місячна легенда», оповідання «Над морем», драму «Руфін і Прісцілла», діалог «Айша і Мохаммед», редагувала свою знамениту «Кассандру», а також написала вірші, які залишилися поза циклами: «За горою блискавиці», «Хвиля», «Полярна ніч», «Народ пророкові» і «Спогад з Євпаторії»...

Згодом, разом зі своїм чоловіком Климентом Квіткою займалася великою етнографічною діяльністю, результатом чого стала збірка народних мелодій, записаних з голосу поетеси.

Леся Українка, як людина надзвичайно тонкої і чутливої душі, перебуваючи тривалий час в Криму, не могла не цікавитися життям його корінного народу - кримських татар.

Ще у свій перший приїзд 1890 року вона, дев'ятнадцятирічна юнка, на своїх кримських шляхах-дорогах, що пролягали від Євпаторії до Севастополя, Бахчисарая, Ялти, мимохідь зустріла таку ж, якою й вона сама була на той час, свою ровесницю - дівчину-татарку в національному одязі. Слід зазначити, що до національного одягу Леся була небайдужа. Документалісти залишили нам немало фотокарток юної Лесі, де на знімках вона в національному українському костюмі з віночком і стрічечками на голові.

Леся Українка в Криму. Фото 1897 р.

Певно, і ця миттєва зустріч дівчини-українки з дівчиною-татаркою в національному вбранні так сильно схвилювала юну поетесу, що свої почуття вона вилила у рядки вірша з ніжною назвою «Татарочка». І які ж теплі, сердечні слова знаходить Леся для своєї героїні! Татарочка, яку побачила Леся, «молоденька і вродлива», її «смуглявий вид ледве прикриває шовком шитая чадра біленька». На чорнявій голівці «червоніє шапочка маленька». А очиці в сеї юної татарочки-чарівниці, наче блискавиці, «так і грають з-попід брівок темних!».

Як зазначають біографи і дослідники творчості поетеси, Леся Українка цікавилася побутом, мовою, звичаями і фольклором кримськотатарського народу. У листі до М. П. Драгоманова - свого дядька, відомого історика, дослідника української народної творчості, Леся писала, що «хотіла б одну річ видати, це, власне, узори татарські, що я в Криму зібрала, є їх немало і дуже вже схожі на українські...».

Дуже захоплювалась Леся Українка легендами кримських татар, а також жваво цікавилася історією і культурою мусульманського Сходу. Леся добре знала наукові праці Агатангела Кримського, зокрема, працю вченого-сходознавця «Мусульманство і його будучина».

Можливо, це й наштовхнуло її написати у квітні 1907 року в Ялті невеликий драматичний діалог «Айша і Мохаммед». В основі діалогу - легенда про палке кохання Мохаммеда - основоположника мусульманської релігії - до юної Айші, на якій він одружився після смерті своєї дружини Хадіджі. Леся раділа любительським виставам на сцені своєї невеличкої п'єси «Айша і Мохаммед».

Окрім віршів і драматичної поеми, поетеса виношувала творчі плани написати більш солідне художнє полотно на кримськотатарську тему. Про свої творчі задуми вона повідомляла в листі до матері 16 лютого 1908 року з Ялти: «...Хочеться, коли буде знов прояснення *(в здоров'ї - Д. К.)*, написати маленьку історичну повість з татарсько-українських часів (приязнь малого українця - сина бранки - і татарочки-селянки, незважаючи на традиційний антагонізм старшого покоління, потім дальша доля сеї пари, таки розлученої життям...)».

На жаль, задуму не суджено було збутись. Хвороба, яка все більше прогресувала, змусила Лесю Українку поїхати на подальше лікування спочатку на Кавказ, а затим і в Єгипет (весна 1913 р.). І там, перебуваючи далеко від Криму, вона цікавилася життям, а вірніше, психологією місцевих жінок-мусульманок, мріяла написати «хоч би одну невелику новелку». Одначе й цьому задуму не суджено було збутися. 1 серпня 1913 року Лесі Українки не стало.

...В Ялті, неподалік від набережної, по вулиці Літкенса, 8, перед будинком, в якому жила поетеса і в якому нині її музей, встановлено пам'ятник вічно юній Лесі Українці.

Ніби стомившись від повсякденного суєтного життя, вона присіла на камінь спочити, подивитися на море, та так і завмерла навічно.

Приходять люди, приносять квіти. Дзвенять бандури, лунають вірші Лесі. Вони - вічні, вони - з нами. Поезія не вмирає. Це про них, про свої вірші, Леся Українка писала:

Як я умру,
на світі запалає
покинутий вогонь
моїх пісень,
і стримуваний
пломінь засіяє,
вночі запалений,
горітиме удень.

Данило КОНОНЕНКО.

ЗАСПІВ

Південний краю!
як тепер далеко
Лежиш від мене ти!
за горами крутими,
За долами розлогими,
за морем,
Що вже тепер
туманами густими
Укрилося, бурливе.
Та не страшно
Моїм думкам осінньої негоди
На Чорнім морі.
Швидше тої чайки
Вони перелетять за темні води.
Вони перелетять у ту країну,
Де небо ще синіє, як весняне,
Де виноград в долині зеленіє,
Де грає сонця проміння кохане.
Туди мої думки
полинуть швидко
І привітають ту ясну країну,
Де прожила я не одную днину,
А не була щаслива
й на годину...
Та я за те докірливого слова
Тобі не кину,
стороно прекрасна!
Не винна ти,
що я не маю долі,
Не винна ти,
що я така нещасна!

ТИША МОРСЬКА

В час гарячий полудневий
Виглядаю у віконце:
Ясне небо, ясне море,
Ясні хмарки, ясне сонце.

Певне, се країна світла
Та злотистої блакиті,
Певне, тут не чули зроду,
Що бува негода в світі!

Тиша в морі... ледве-ледве
Колихає море хвилі,
Не колишуться од вітру
На човнах вітрила білі.

З тихим плескотом на берег
Рине хвилечка перлиста;
Править хтось
малим човенцем,
В'ється стежечка злотиста.

Править хтось
малим човенцем,
Стиха весла підіймає,
І здається, що з весельця
Щире золото спадає.

Як би я тепер хотіла
У мале човенце сісти
І далеко на схід сонця
Золотим шляхом поплисти!
Попливла б я на схід сонця,
А від сходу до заходу,
Тим шляхом, що проложило
Ясне сонце через воду.

Не страшні для мене вітри,
Ні підводнії каміння, -
Я про них би й не згадала
В краю вічного проміння.
(Євпаторія,
1890, 16 серпня)

ТАТАРОЧКА

Там, за містом,
понад шляхом битим,
По гарячім каменистім полі
Йде дівча татарськеє
вродливе,
Молоденьке, ще гуля по волі.

На чорнявій сміливій голівці
Червоніє шапочка маленька,
Вид смуглявий
ледве прикриває
Шовком шитая
чадра біленька.

То закриє личко, то відкриє,-
А очиці, наче блискавиці,
Так і грають з-попід
брівок темних!
Що за погляд в сеї чарівниці!

БАХЧИСАРАЙ

Мов зачарований,
стоїть Бахчисарай.
Шле місяць з неба
промені злотисті,
Блищать, мов срібні,
білі стіни в місті.
Спить ціле місто,
мов заклятий край.

Скрізь мінарети
й дерева сріблисті
Мов стережуть
сей тихий сонний рай;
У темряві
та в виноградним листі
Таємно плеще
тихий водограй.

Повітря дише
чарівним спокоєм,
Над сонним містом
легкокрилим роєм
Витають красні мрії,
давні сни.

І верховіттям тонкії тополі
Кивають стиха,
шепотять поволі,
Про давні часи
згадують вони...

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЛЮТИЙ

19

1992 р. — Верховна Рада України затвердила тризуб як малий герб України.

20

Всесвітній день соціальної справедливості.

1649 р. — Богдан Хмельницький почав переговори з поляками про визначення кордонів Запорізького війська.

Народилися:

1887 р. — Олександр Удовиченко, український військовий і громадський діяч, генерал Армії УНР, віце-президент УНР в екзилі (1954—1961).

1888 р. — Василь Барвінський, український композитор, піаніст, музикознавець.

1889 р. — Лев Ревуцький, композитор, педагог, музичний і громадський діяч.

1905 р. — Улас Самчук, український письменник, журналіст і публіцист, редактор, лауреат Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук, член уряду УНР на вигнанні, член ОУП "Слово". У літературній творчості Самчук був літописцем змагань українського народу протягом сучасного йому півстоліття.

†

1054 р. — помер Ярослав Мудрий, великий князь Київський.

21

Міжнародний день рідної мови.

1914 р. — У Монреалі створено українське видавництво «Новий світ».

Народилися:

1850 р. — Вікентій Хвойка, український археолог чеського походження, першовідкривач трипільської та черняхівської археологічних культур.

1871 р. — Осип Микитка, український військовий діяч, генерал-майор УГА.

†

2000 р. — померла Олена Апанович, український історик, письменниця. Займалася дослідженнями з військової історії та історії мистецтва (Збройні сили України першої половини XVIII ст., Культура козацтва, Розповіді про запорозьких козаків).

22

Народилися:

1806 р. — Лев Боровиковський, український поет-романтик, байкар, автор балад, пісень, дум.

1880 р. — Осип Турянський, український письменник і літературний критик.

†

1960 р. — помер Іван Паторжинський, український співак (бас), народний артист СРСР.

24

1865 р. — народився Іван Липа, український громадський і політичний діяч, письменник. Був одним із засновників "Братства тарасівців", після розгрому якого в 1893 Івана Липу заарештували. У 1902-1918 мешкав в Одесі, де брав активну участь у громадсько-політичному житті. У 1917 — український комісар Одеси і член ЦК партії соціалістів-самостійників. З 1919 був міністром віросповідань УНР. Помер поблизу Львова у Винниках. Автор віршів, нарисів, оповідань та збірок "Тринадцять притч", "Оповіді про смерть, війну і любов" та ін.

25

1957 р. — засновано Державне видавництво дитячої літератури УРСР (тепер «Веселка»).

Народилися:

1850 р. — Володимир Барвінський, український письменник, публіцист, видавець, громадсько-культурний діяч, юрист.

1871 р. — Лариса Косач-Квітка (Леся Українка), українська поетеса письменниця, перекладач, культурний діяч. Писала у найрізноманітніших жанрах: поезії, ліриці, епосі, драмі, прозі, публіцистиці. Також працювала в ділянці фольклористики (220 народних мелодій записано з її голосу) і брала активну участь в українському національному русі.

Відома завдяки своїм збіркам поезій "На крилах пісень" (1893), "Думи і мрії" (1899), "Відгуки" (1902), поем "Давня казка" (1893), "Одно слово" (1903), драм "Бояриня" (1913), "Кассандра" (1903-07), "В катакомбах" (1905), "Лісова пісня" (1911) та ін.

НЕВИЛІКОВНИХ ХВОРОБ НЕ БУВАЄ...

Я отримав листа... Вірніше, навіть не листа, а повідомлення у «Facebook» від незнайомої мені сестри. Ось воно: «Вибачте, що турбую Вас. Надсилаю Вам посилання – цим людям потрібна і духовна допомога. Якщо у Вас буде час і можливість – перечитайте, будь-ласка, коментарі. Мої батьки хворіли на рак, але... Ніхто мене не просив написати Вам, і я не можу сказати, як будуть сприйняті Ваші слова, якщо вони прозвучать. Але група відкрита, і надсилаючи Вам посилання, я нічию волю не порушую. Всього доброго Вам! І дякую за увагу. З повагою, Олена...»

Я зайшов на вказану сторінку. Це була відкрита група – «Прошу допомоги». Останнє повідомлення, яке впало у вічі на «стіні», було ось це, або від родички, або від подруги: «...хімія в Ольги (ім'я змінене з етичних причин) розпочнеться вже через 2,5 тижні, сьогодні начебто їй стало трохи легше – стало менше пекти в грудях, а то у неї майже тиждень нестерпно пекло. Вона навіть спочатку думала, що це печія, але потім зрозуміла, що все-таки пече в області серця, легенів. А лікар мені вчора, до речі, й казала, що в Оксани пошкоджені серце і легені, тобто в тих місцях грудної клітини, де виявлені вузли, а це говорить про те, що це метастази... Я кидати її не збираюся, але й щось пропонувати їй, наприклад, з видів нетрадиційної медицини... Вона не хоче, каже, що не довіряє і боїться... З приводу того, що хоча б причаститися і сповідатися у священика – вона теж не хоче, не вірить! Я вже не знаю, що робити... Питання навіть у тому, що, наприклад, мені порадили, що треба збалансувати харчування, але це ж означає, що потрібно купувати досить дорогі якісні продукти, а в них грошей немає зовсім, я і так окрім ліків кожен день щось з продуктів їй купую, але в мене самої по грошах не дуже... Я розумію, що це вже наші проблеми, просто все так навалилося!.. Та й в основному всі наші друзі, знайомі майже хором говорять, що саркома у нас в Україні в принципі не лікується! Може, я себе вже дуже накрутила, але мені вже страшно!..»

Руки самі лягли на клавіатуру. Вже глибока ніч. Завтра вранці служба. Я закінчую писати. Сподіваюся, це допоможе...

Одного разу, років десять тому, коли я служив ще дияконом в нижньому храмі Луцького Свято-Троїцького кафедрального собору, до мене підійшла одна з парафіянок, слухачка Біблійної школи, сестра А., і попросила благословити її на операцію. Онко. Вона була на третьому, або навіть на четвертому місяці вагітності, тепер вже й не пам'ятаю. Передбачався аборт, видалення пухлини матки і внутрішніх жіночих органів. Лікарі наполягали. Всі аналізи, всі попередні процедури уже зроблені. Назад дороги немає. Завтра лягати... Я підняв руку для благословення і не зміг опустити. На серці порожнеча. Як у стіну, оббиту повстю... Ні молитви. Ні благословення. Не можу... – Не благословляє Господь, – сказав я їй. – Давайте помолимось сугубо. Запишу Вас на сорокоуст, вся громада буде молитися. Попрацюйте над собою. Смиріться. Покайтеся серцем. Прийміть обставини такими, які вони є. Попросіть вибачення у всіх, хто завинив перед вами, на кого камінь на душі... Віддайтеся на волю Божу. Довіртеся Йому. Почніть працювати духовно, душевно, фізично. Змініть мислення. Збалансуйте харчування в бік більш здорового. Піст, молитва, холодна вода...

Вся громада молилася за неї. Підключив сестру З.С., керуючу групою здоров'я нашої Біблійної школи, у неї від Бога талант. (Пізніше я видав книгу – практичний посібник з духовного діяння «Нехай буде воля Твоя...» Її можна завантажити на http://www.vedmedenko.org/books/book5.doc. Вона «написана кров'ю». У ній виклав всі рекомендації, дані тоді). Почали працювати...

Сьогодні ця жінка народила вже третю дитину. Жива, здорова, щаслива. Для Бога немає нічого неможливого. Згадую той день і стає страшно, що сталося б, благослови я її тоді...

Я впевнений, – і це моє право бути впевненим, – немає невиліковних хвороб, є невиліковні хворі. (До речі, так називається книга згаданої мною сестри З.С.) Сестра А. лише повністю довірилася Богові, і Господь зцілив її. І це був лише перший подібний досвід. Сьогодні їх у моїй священицькій практиці десятки і десятки. Після того випадку я не благословляю на онкооперації. Я не благословляю на опромінення. Я не благословляю на хімію... Я впевнений, і це моє право бути впевненим, що онкозахворювання – це хвороба не тіла, це хвороба душі. Вона не лікується скальпелем хірурга ні на якій стадії. Якщо вам кажуть, що таке можливо, то це означає, що або злоякісного утворення не було взагалі, або людина покаялася, глибоко смирилася, і так здобула благодать зцілення. Смирилася до смерті, можливо, і не усвідомлюючи цього розумом, але відчувши серцем. І Господь забрав хворобу. Бо освятився корінь – дух, серце людське. А коли святий корінь, то й віття. Просто була прибрана причина; наслідки ж пішли самі по собі. Скальпель зазвичай лише посилює проблему, а іноді робить неможливим і саме чудо зцілення.

«Господь любить людей, але посилає скорботи, щоб люди пізнали немічність свою та смирилися, і за смирення своє прийняли Святого Духа, а з Духом Святим – усе добре, все радісно, все чудово...» – навчає старець Силуан (Антонов). У кожного з нас існують ракові клітини, але активуються вони чомусь не в кожного. У кожного з нас є паличка Коха, але не в кожного розвивається туберкульоз. У кожному організмі є різні грибки, але не кожен захворює мікозом. Я і сам маю подібний досвід. Я прийшов до Бога через онкодиспансер, і тому маю право сказати: якби народилася на світ людина, яка б винайшла ліки від раку, їй давно б уже поставили золотий пам'ятник за життя. Немає поки, і, напевно, не буде...

Істинні ліки одні. Просто віддайся в руки Божі, просто смирися. По-справжньому. До крові, до нудоти, до смерті... Відречися себе. Але не так: «Господи, я віддаю себе в руки Твої, а Ти мені за це...» Це відносини людини і золотої рибки, це язичництво, а не віра. Ні! Розкритися перед небом у покаянні, самозреченні та любові, назустріч Богові і стихії. Зректися себе. Розслабитися, віддатися, повністю довіритись Богу. Це треба відчути, як політ, як на гойдалці в дитинстві, до захоплення дихання. Повна довіра, повна віддача, повне самозречення... «В руки Твої, Господи, віддаю дух, душу й тіло мої. Здоров'я моє, сім'ю мою, роботу мою, достаток, добробут та безпеку мої... Ти ж мене благослови. Ти мене помилуй. І життя вічне даруй мені. Амінь... » (Це моя молитва на розкриття серця). Це – самозречення: смирення, розкриття, або молитва серця.

Ти знаєш, Господи, що мені потрібно! Не я, але Ти, Господи! Нічого не знаю і знати не хочу!.. Якщо Твоя воля забрати мене з цієї грішної землі – я не буду кричати Тобі «ні»! Хай буде воля Твоя... Тільки так, і ніяк не інакше.

І якщо це дійсно так. Якщо не хапаємося за слухавку. Якщо відвернулися до стіни, і повністю віддалися Йому... Тоді тільки Його блага воля торкнеться нас своїм небесним крилом. Але тоді нам не важливий вже буде результат... Важливий? Значить, не торкнулася...

Ще один досвід. Негативний. Досвід недовіри. Коли брат, за якого молилися, який відрікся себе і смирився до кінця, і пухлина в голові розсмокталася. І обличчя знову набуло колишньої форми. І аналізи здивували фахівців... Але теща наполягла закінчити курс опромінення. Адже лікар такий хороший. Він так переживає. Він так наполягає. Адже гірше не буде... Цей брат помер. Але помер не від основного захворювання – воно пішло. Помер від раку крові, викликаного опроміненням. Це про довіру до кінця...

На завершення – цитата з листа, отриманого мною буквально минулого тижня. Подаю майже без будь-яких правок:

«Слава Богу, отець Олег!

Я хочу Вам подякувати за Ваші лекції, які допомогли мені врятувати маму від раку. Я хотіла б поділитись цією радістю з усіма, і сподіваюсь, що Ви, на моєму прикладі, зможете ще глибше донести до людей одну просту істину – Бог є, і Він завжди з нами.

В дитинстві я дуже вірила в Бога (за конфесією я греко-католичка, але це не має ніякого значення), молилась щоранку і щовечора. Ходила до дитячої церкви. Але, на жаль, підростаючи, я втратила зв'язок з Богом. Більше того, вела зовсім не християнський спосіб життя. Про Бога згадувала тільки під час проблем. Так само і моя мама. Вона навіть сварилася з Богом, казала, що Його немає, тому що Він її не чує...

Сталося так, що у жовтні минулого року мамі діагностували рак четвертої стадії, дуже складна форма. Не знаю, чи зрозумієте Ви, в якому я стані була. Мама для мене – це все. Я її в думках вже поховала. Я була в страшному ступорі цілий тиждень. Тоді моя знайома дала мені прочитати дві книжечки. Одна з них називалась «Исцеление от рака». В цій книзі я знайшла багато цитат із Біблії, які мене просто вразили.

Наступного дня я взяла в руки Біблію. Ще через кілька днів, шукаючи в Інтернеті відповідні ресурси, я натрапила на Ваш сайт *(www.vedmedenko.org – **О.В.**)*. Це змінило мене цілком і повністю!!! Дякую Вам! Я зрозуміла, що тільки Бог – наш Отець, наш Татко, який не хоче, щоб ми хворіли! Який завжди тримає нас за руку! Треба тільки цю руку Йому простягти! Я пізнала волю Бога стосовно здоров'я моєї мами, і я настільки повірила в те, що вона буде здорова...

Таким же чином пізнавала Бога і моя мама. Ми почали ходити до церкви, сповідатися, причащатися. Я досі не можу повірити, що це сталося! Це чудо!!!!! Господи, дякую тобі! Мені не вистачить ні слів, ні почуттів, щоб подякувати Тобі! Дякую Господу і Вам.

Сьогодні томографія показала, що пухлина розсмокталась...»

Протоієрей Олег ВЕДМЕДЕНКО.

www.vedmedenko.org

«ЦІЛКОМ ЛОГІЧНИЙ, СВОЄЧАСНИЙ КРОК...»

14 лютого 2011 р. Уряд схвалив рішення про передачу Національного заповідника Софія Київська у сферу управління Міністерства культури України.

Законом України «Про охорону культурної спадщини» Міністерство культури і туризму України визначене центральним органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини (ця норма міститься і в Положенні про саме Міністерство), отже питання про доцільність чи готовність відомства взяти на себе відповідальність за керування усіма національними заповідниками взагалі не стоїть — це його прямий обов'язок, визначений законом.

Питання про необхідність вдосконалення існуючої управлінської структури у пам'яткоохоронній галузі, тобто, про приведення усіх національних заповідників до єдиного центру управління, постало давно. Раніше, коли наглядові, розпорядчі та дозвільні функції у сфері охорони культурної спадщини були розпорошені між кількома відомствами (Мінкультури, Держкультурспадщини, Мінрегіонбуд, органи місцевого самоврядування), головною проблемою галузі була відсутність загального системного підходу. Проблема відсутності єдиного бачення та належної міжвідомчої координації давалася взнаки навіть за наявності відповідного фінансування.

Серед заповідників, що змінять підпорядкування, насамперед, треба виділити Національний заповідник Софія Київська, який дотепер перебуває у підпорядкуванні Міністерства регіонального розвитку та будівництва України. Слід нагадати, що до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО включено лише один столичний об'єкт — це «Київ. Собор Святої Софії з прилеглими монастирськими спорудами. Києво-Печерська Лавра». Тобто, дві найбільш визначні пам'ятки Києва — Києво-Печерська Лавра та Софія Київська — є складовими єдиного об'єкту і сприймаються світовою спільнотою як одне ціле. Відповідно, неприроднім і абсолютно незрозумілим видається той факт, що в Україні вони належать до сфери управління різних відомств — Софія до Мінрегіонбуду, а Лавра до Мінкультури. Це питання неодноразово піднімалось на засіданні спільної комісії ЮНЕСКО/ІКОМОС, а Резолюція сесії ЮНЕСКО прямо передбачає необхідність приведення обох складових київського об'єкту всесвітньої культурної спадщини до одного центру управління, що дозволило б, нарешті, запровадити системний підхід у питанні їх функціонування і збереження.

Тому рішення про передачу низки заповідників національного значення у підпорядкування Мінкультури — цілком логічний та дуже своєчасний крок. Нагадаємо, більшість заповідників національного значення і раніше перебували у підпорядкуванні Мінкультури, тобто, зараз не йдеться про якісь кардинальні революційні зміни у пам'яткоохоронній галузі — лише про те, щоб привести ситуацію до єдиного знаменника та чітко закріпити зони відповідальності.

Варто також наголосити, що фінансування національних заповідників у повному обсязі відбувається централізовано — кошти з державного бюджету спершу надходять до відповідного міністерства (якщо раніше це був Мінрегіонбуд, то відтепер буде Мінкультури), а потім розподіляються на заповідники згідно із затвердженими кошторисами на їх утримання. Таким чином, це суто технічне питання, тобто, від зміни розпорядника бюджетних коштів стан фінансування пам'яток жодним чином не погіршиться.

http://mincult.kmu.gov.ua

ВЛАДА ДОЗВОЛИЛА БУДУВАТИ СОБОРНУ МЕЧЕТЬ У СІМФЕРОПОЛІ?

Міська рада Сімферополя дозволила збір документів для спорудження Соборної мечеті Джума-Джамі. Мусульмани Криму майже 10 років вимагали дозволу на будівництво культової споруди, однак щоразу наштовхувалися на бюрократичні перешкоди. І цього разу не всі в Духовному управлінні мусульман задоволені рішенням і вірять владі.

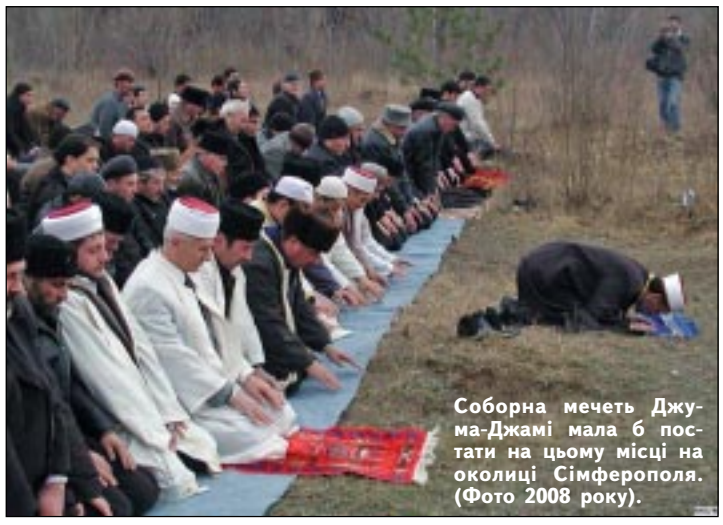

Соборна мечеть Джума-Джамі мала б постати на цьому місці на околиці Сімферополя. (Фото 2008 року).

Депутати Сімферопольської міськради проголосували за те, щоб дозволити Духовному управлінню мусульман Криму збір документів для оформлення права на користування земельною ділянкою з метою спорудження Соборної мечеті. На сесії був присутній кримський прем'єр Василь Джарти, і під його пильним оком 71 із 72 присутніх депутатів проголосував за це.

Таке рішення було настільки несподіваним, що не всі в Духовному управлінні мусульман Криму повірили у щирість влади. Радник Муфтія мусульман Криму Арсен Альчиков припустив в інтерв'ю Радіо Свобода, що влада знову затягує розв'язання проблеми Соборної мечеті: «Я не розумію такого рішення. Зараз воно ухвалено в такому ракурсі, що в Сімферополі мечеть має бути збудована. Ось ми зараз сидимо й ламаємо голови, про що йдеться».

За словами Арсена Альчикова, тепер, схоже, мусульманам доведеться знову пройти ту ж процедуру, що її вони пройшли 7 років тому — збір усіх документів, підписів та узгоджень на право користування земельною ділянкою під мечеть. 2004 року міськрада уже погодила ту ж ділянку для будівництва Соборної мечеті на виїзді із Сімферополя у бік Ялти, але потім заборонила там спорудження Джума-Джамі.

Муфтій мусульман Криму Хаджа Еміралі Аблаєв зараз перебуває за кордоном, тож офіційна позиція Духовного управління мусульман Криму не відома. Але один з лідерів Меджлісу, керівник фракції Курултаю у Верховній Раді Криму Рефат Чубаров сказав Радіо Свобода, що оцінює рішення міськради позитивно.

За його словами, повторну процедуру збору документів та узгоджень мусульмани пройдуть дуже швидко. Запорукою цього Рефат Чубаров вважає позицію глави кримського уряду. А сам Василь Джарти назвав рішення Сімферопольської міськради «доленосним для всіх».

І Арсен Альчиков, і Рефат Чубаров переконані, що вже незабаром велична мечеть з чотирма мінаретами постане на Ялтинській околиці Сімферополя.

Володимир ПРИТУЛА.

ВИСТАВКА «ДО ВИТОКІВ»

ПОВЕРТАЄ З НЕБУТТЯ КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ ДОДЕПОРТАЦІЙНОГО ПЕРІОДУ

У Криму відкрилася виставка творів кримськотатарських додепортаційних художників. Експонати довоєнної картинної галереї Кримської АРСР були дивом врятовані під час депортації кримськотатарського народу. Відкриття виставки організував у Сімферополі Всеукраїнський інформаційно-культурний центр.

Вперше показати кримчанам твори митців, які працювали в Криму до депортації, Кримськотатарський музей мистецтв спробував близько 10 років тому. Але тоді ця виставка була невеликою і розголосу майже не мала. Тепер же музей спільно із Всеукраїнським інформаційно-культурним центром виставив півсотні робіт більше десятка додепортаційних художників, несправедливо, на думку працівниці Кримськотатарського музею Мурвет Бекирової, забутих співвітчизниками і мистецькою спільнотою.

За словами Мурвет Бекирової, доля виставлених нині картин – складна, як і самих кримських татар: «Раніше вони були у складі Художньої картинної галереї у Сімферополі. Потім їх заховали і вони дивом збереглися. Я не знаю, чи вони демонструвалися раніше, але виставка довоєнних художників організована сьогодні».

Один з організаторів цього заходу, названого «Біля витоків», керівник Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков каже, що ці твори несуть в собі весь драматизм минулої епохи: «Мене вразило те, що 18 травня 1944 року люди брали із собою у депортацію не лише якісь матеріальні речі, але й духовні скарби. Вони берегли їх протягом десятиліть. І ці твори не можуть не хвилювати».

На виставці – портрети історичних діячів кримськотатарського народу і сучасників, митців, пейзажі Криму, натюрморти з кримськими квітами. Художник Алі Бекиров *(на фото)* високо оцінив майстерність своїх колег додепортаційного періоду: «Чудові відчуття! Практично всі роботи дуже хороші – на високому, престижному рівні. Тож спасибі організаторам!».

За даними мистецтвознавців, усі виставлені художники або загинули під час Другої світової війни, або ж померли у депортації. Виставку кримськотатарських художників довоєнного переддепортаційного періоду «Біля витоків» організатори планують показати й за межами Криму.

Володимир ПРИТУЛА.

(Радіо «Свобода»).

ХАНСЬКИЙ ПАЛАЦ

ПРАГНУТЬ ВКЛЮЧИТИ ДО СПИСКУ ОБ'ЄКТІВ ВСЕСВІТНЬОЇ СПАДЩИНИ ЮНЕСКО

Ханський палац, що входить до складу Бахчисарайського історико-культурного заповідника, може стати першим кримським об'єктом культурної спадщини, який буде включений до списку об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Про це повідомило Головне управління інформаційної політики Ради міністрів АРК із посиланням на генерального директора Бахчисарайського історико-культурного заповідника Євгена Петрова.

Він відзначив, що для включення цієї пам'ятки в список ЮНЕСКО необхідно провести процедуру її номінації, яка передбачає попереднє проведення реставраційних робіт.

Як повідомив Є. Петров, подання номінаційних документів заплановане на осінь поточного року. «До 1 вересня 2011 року в ЮНЕСКО необхідно представити досьє, у яке буде включений план управління територіями й об'єктами заповідника, звіти з моніторингу об'єктів Ханського палацу», — розповів керівник заповідника. При цьому він нагадав, що процес номінації цього об'єкта почався в 2003 році після внесення його до Національного попереднього переліку пам'яток України.

На думку Є. Петрова, включення Ханського палацу у список дасть йому можливість одержувати фінансову підтримку з фонду ЮНЕСКО.

Крім того, директор заповідника запропонував створити Державну комісію при об'єкті, яка буде вести «спостереження за його гідним представленням».

ДОВІДКА: Ханський палац у Бахчисараї — колишня резиденція кримських ханів, пам'ятка історії й культури загальносвітового значення, єдиний у світі зразок кримськотатарської палацової архітектури. Палац входить до складу Бахчисарайського історико-культурного заповідника. У приміщеннях палацу розташовуються музей історії й культури кримських татар, художній музей, виставка холодної й вогнепальної зброї. Територія палацового комплексу становить 4,3 гектара.

МІНІСТРОВІ - СТО ЛІТ!

14 лютого міністр культури України Михайло Кулиняк привітав із 100-річним ювілеєм міністра культури УРСР (з 1956 до 1971 року) Ростислава Бабійчука.

Михайло Кулиняк зачитав вітання від Прем'єр-міністра Миколи Азарова. «Багаторічна плідна праця на посаді міністра культури України позначена ефективним функціонуванням галузі, утворенням ряду високопрофесійних художніх колективів, осередків культурно-просвітницької роботи, високоякісною мистецькою освітою», – зазначив Микола Азаров у вітальному слові.

Голова Київської міськдержадміністрації Олександр Попов передав ювіляру вітання від імені Президента України Віктора Януковича і подарував від міської влади статуетку архістратига Михаїла.

Ростислава Бабійчука також привітали міністри культури попередніх років – Сергій Безклубенко, Лариса Хоролець, Дмитро Остапенко, Юрій Богуцький, академік Петро Тронько, видатні діячі культури – художній керівник Національного академічного народного хору імені Г. Верьовки Анатолій Авдієвський, художній керівник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені П. Вірського Мирослав Вантух.

Ростислав Володимирович Бабійчук пройшов нелегкий життєвий шлях – від молотобійця на залізниці до міністра культури Української РСР, був організатором розвитку української культури і мистецтва у 1956-1971 роках.

Народився 14 лютого 1911 року на ст. Кишинів у родині залізничника.

Робота міністра культури займала особливе місце в житті ювіляра. Шістнадцять років на державній роботі (1955-1971 рр.), з серпня 1955 р. – перший заступник міністра культури УРСР, з липня 1956 року – 15 років міністр культури.

«Все трудове життя я робив усе, що міг, і досяг того, чого вартий... Робота міністром культури займає в моєму житті особливе місце. Це були роки ренесансу Українського мистецтва і культури, здійсненого державою», – писав Ростислав Бабійчук у своїх спогадах «Сторінки життя».

* * *

Вітання міністра культури Михайла Кулиняка Ростиславу Бабійчуку з нагоди його 100-річного ювілею.

Шановний Ростиславе Володимировичу!

Сердечно вітаю Вас з нагоди ювілейного Дня народження.

Сьогодні особливий день у Вашому житті. А з огляду на те, яких результатів Ви досягли у своїй роботі, я назвав би його визначним.

Приємно відзначити, що багато з реалізованих Вами проектів та ініціатив, зокрема, у сфері культури, мають добру і невмирущу славу, а віднайдені Вами методи роботи ми успішно використовуємо і сьогодні.

Добре знаючи Вас, як людину, і безмежно поважаючи, як фахівця, хочу висловити свою вдячність за Вашу відданість справі, вірність переконанням, за велич Вашої душі.

Щиро дякую за безмежну енергію, яку Ви продовжуєте дарувати оточуючим. Повірте, легенди про Вашу активність та працездатність надихають нас на нові звершення, а Ваш унікальний досвід вчить нас за будь-яких обставин вірити у власні сили і йти до обраної мети.

Спасибі Вам за відкритість і постійну готовність допомогти, за виважені поради та за можливість долучатись до Вашого неймовірного як за масштабами, так і за розмаїттям досвіду.

Від щирого серця бажаю міцного здоров'я, натхнення для реалізації численних задумів, радості життя і добробуту Вам і всім членам Вашої великої родини.

Нехай доля і надалі веде Вас величним шляхом звершень та перемог.

З Днем народження!

* * *

14 лютого 2011 р. міністр культури України Михайло Кулиняк вручив Ростиславу Бабійчуку орден Ярослава Мудрого IV ступеня.

В Указі Президента України (№ 198/2011 від 14.02.2011 р.) «Про нагородження Р. Бабійчука орденом князя Ярослава Мудрого» зазначено, що відомий культурний та політичний діяч, міністр культури Української РСР з 1956 до 1971 року Ростислав Бабійчук нагороджується «за визначний особистий внесок у розвиток української культури і мистецтва, багаторічну сумлінну працю».

На фото: Ростислав Бабійчук і Михайло Кулиняк.

ЗАПРОШУЄ «ЯЛТИНСЬКИЙ БЕРЕГ»

8-10 квітня 2011 року в Ялті на базі готельного комплексу «Ялта-Інтурист» буде проходити V Міжнародний телевізійний фестиваль-конкурс вокально-хореографічного мистецтва «Ялтинський берег».

У фестивалі візьмуть участь вокалісти з України, Росії, Білорусі, Молдови, Латвії, Італії, Грузії, Ізраїлю, Сполучених Штатів Америки, Франції та інших країн. «Вікова категорія наших учасників - від 3 до 65 років», — повідомили організатори. Учасники будуть виступати у двох номінаціях: досвідчені вокалісти (у номінації STARS) і починаючі (у номінації RISING STARS). Журі буде оцінювати естрадний, народний і академічний вокал, а також авторські пісні й вокально-хореографічні композиції.

До складу журі увійдуть «зірки» української й закордонної естради, заслужені діячі мистецтв Криму, України, Росії, Молдови, Італії, а також провідні викладачі дитячих музичних шкіл і шкіл мистецтв.

Крім того, в рамках фестивалю «Ялтинський берег» пройде етап Кубка світу з танцювального шоу. Будуть представлені наступні номінації: Dance show, Free show, Fantasy, Jazz, Modern, Contemporary.

Переможців нагородять гран-прі, дипломами, пам'ятними кубками, а також грошовими призами. Декільком учасникам запропонують взяти участь у зйомці телепрограми «ArtUkraine», яка транслюється на всіх обласних державних телеканалах України.

Програмою телевізійного фестивалю-конкурсу заплановане також проведення майстер-класів і конференцій, а завершить захід гала-концерт.

Курортно-інформаційний центр Автономної Республіки Крим

news@mail.kta.crimea.ua

Сайт фестивалю: http://www.yaltabereg.com/